

Broj: 03-20-4469- 3 /24
Bihać, 16.5.2024. godine

SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO-SANSKI KANTON
SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA

PRIMLJENO: 16.5.2024.			
Org.jednica	Klasifikacija	Redni broj	Broj priloga
011-2-8-63			24

PREDMET: - Izvještaj o radu JU „Veterinarski zavod“ Bihać za 2023. godinu,
- Program rada JU „Veterinarski zavod“ Bihać za 2024. godinu, dostavlja se;-

Na osnovu člana 181. Poslovnika Skupštine Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 9/17 i 11/21), u prilogu vam dostavljamo Izvještaj o radu JU „Veterinarski zavod“ Bihać za 2023. godinu i Program rada JU „Veterinarski zavod“ Bihać za 2024. godinu, uz sljedeće

Obrazloženje

Vlada Unsko-sanskog kantona je na 46. sjednici, održanoj dana 16.5.2024. godine, razmatrala i Zaključkom broj: 03-02-51-683/2024 prihvatila Izvještaj o radu JU „Veterinarski zavod“ Bihać za 2023. godinu i Zaključkom broj: 03-02-51-684/2024 prihvatila Program rada JU „Veterinarski zavod“ Bihać za 2024. godinu. Isti vam se upućuju na razmatranje.

S poštovanjem.

Prilog: - Izvještaj o radu JU „Veterinarski zavod“ Bihać za 2023. godinu (4x)
- Program rada JU „Veterinarski zavod“ Bihać za 2024. godinu (4x)

Dostavljeno:
1. Naslovu
2. a/a

Na osnovu člana 16. Zakona o Vladi Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona”, broj 5/08), a u vezi člana 9. Pravila JU „Veterinarski zavod” Bihać, na prijedlog Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Vlada Unsko-sanskog kantona na 46. sjednici, održanoj dana 16.5.2024. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I

Prihvata se Izvještaj o radu za 2023. godinu JU „Veterinarski zavod” Bihać, s tim da se uputi Skupštini Unsko-sanskog kantona na razmatranje.

II

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 03-02-51-683/2024
Bihać, 16.5.2024. godine

Na osnovu člana 96. Poslovnika Skupštine Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 9/17), Skupština Unsko-sanskog kantona, na sjednici održanoj dana _____ donijela je sljedeći

ZAKLJUČAK

I

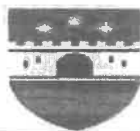
Usvaja se Izvještaj o radu za 2023. godinu Javne ustanove "Veterinarski zavod" Bihać.

II

Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: _____
Bihać; _____

Predsjedavajuću Skupštine
Unsko-sanskog kantona

IZVJEŠTAJ O RADU I FINANCIJSKOM POSLOVANJU ZA 2023.g.

Bihać, januar-mart 2024.g.

LIČNA KARTA INSTITUCIJE

NAZIV	J.U."VETERINARSKI ZAVOD" BIHAĆ
SJEDIŠTE	Bihać
ADRESA	Omera ef. Novljanina 6, Bihać
DJELATNOST	Naučno-dijagnostička veterinarska ustanova
PRAVNI STATUS	Javna ustanova
IDENTIFIKACIJSKI BROJ	4263441820009
PDV BROJ	263441820009
TELEFON	++387 37 229 080
TELEFON/FAX	++387 37 223 421
E-mail	veterinarski.zavod@bih.net.ba
WEB STRANICA	www.veterinarski-zavod.com
ODGOVORNA OSOBA	v.d.direktora Edin Goretić, bach.preh teh.
BROJ ZAPOSLENIH	30 stalno zaposleni

SADRŽAJ

I	Uvodni dio	3
I-1	Opšte karakteristike	3
II	Pregled unutrašnje organizacije, kadrovske i materijalne osposobljenosti	4
II-2	Organizaciono ustrojstvo i planovi	4
	Tabela br.1	4
III	Način ostvarivanja saradnje sa federalnim organima, drugim kantonima, općinama	5
IV	Normativni dio	6
IV-1	Operativno – programske aktivnosti u 2023. godini	6
	IV-1. A) Akreditacije BATA	9
V	Tematski dio	10
V-1	Detaljan opis predložen po odjelima sa pripadajućim laboratorijama	10
V-2	Odjel za higijenu namirnica animalnog porijekla, vode i hrane za životinje	10
	Tabela br.1	10
	Grafikon br.1	14
	Laboratorija hemije	15
	Tabela br.2	16
	Grafikon br.2	18
	Laboratorija za rezidue	18
V-2	Odjel za sirovo mlijeko	20
	Grafikon br. 3	21
	Grafikon br.4	21
	Laboratorija za bolesti mliječne zlijezde	22
VI	Odjel za epizootiologiju i zarazne bolesti	23
	Tabele od br. 3 - 11	26 -41
	Grafikon br. 5	41
	Grafikon br. 6	42
VII	Financijski izvještaj	43
VII-1	Prihodi	43
	Tabela br. 12	43
	Tabela br. 13	44
	Grafikon br.7	44
VII-2	Rashodi	45
	Tabela br. 14	45
	Izvještaj o finansijskom poslovanju	46
	Tabela br. 15	46
VII-3	Bilans stanja sa uporednim pokazateljima	50
VIII	Ocjena stanja i postignutih rezultata	52
	Tabela br.16	52
IX	Programska orijentacija	54
IX-1	Zaključna razmatranja	54
IX-2	Zaključak	55

I UVODNI DIO

I-1 Opšte karakteristike

NADLEŽNOSTI ZAVODA

J.U. „Veterinarski zavod“ Bihać osnovana je Odlukom Skupštine USK-a broj: 01-1-375/2005 od 30.juna 2005.godine.

J.U. „Veterinarski zavod“ Bihać (u daljnjem tekstu: Zavod), u skladu sa odredbama Zakona o Veterinarstvu u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 34/02) i Zakona o Veterinarstvu u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 46/00) registrovana je kao veterinarsko – dijagnostička ustanova te sukladno navedenoj legislativi, obavlja slijedeće veterinarsko-dijagnostičke poslove:

- Prati, analizira i proučava stanje u pogledu pojave, kretanja, suzbijanja i iskorjenjivanja zaraznih, parazitarnih i drugih bolesti kod životinja i zoonoza (bolesti zajedničke za ljude i životinje),
- Obavlja terensku i laboratorijsku dijagnostiku zaraznih, parazitarnih i drugih bolesti kod životinja kao i zoonoze,
- Prati i analizira preventivna i zaštitna cijepljenja i dijagnostička ispitivanja životinja,
- Obavlja laboratorijske pretrage proizvoda životinjskog porijekla i vode, radi utvrđivanja zdravstvene i higijenske ispravnosti i kvalitete,
- Prati, analizira i ocjenjuje utjecaj okoline na zdravstveno stanje životinja,
- Obavlja laboratorijske pretrage rezidua i drugih bioloških aktivnih materija u životinjama, proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi,
- Obavlja ispitivanja prisustva radioaktivnih elemenata na i u životinjama, u proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi,
- Obavlja toksikološka ispitivanja životinja, proizvoda životinjskog porijekla i hrane za životinje,
- Pruža stručnu pomoć veterinarskim organizacijama i proizvođačima proizvoda životinjskog porijekla i hrane za životinje,
- Obavlja dijagnostička i epizootiolška istraživanja u veterinarstvu,
- Vršiti pretrage namirnica i voda namijenjenih za ishranu životinja i ljudi,
- Ispituje prisustvo antibiotika, teških metala i pesticida u živežnim namirnicama i stočnoj hrani,
- Vršiti laboratorijske analize kvaliteta roba s izdavanjem odgovarajućih dokumenata odnosno certifikata i svjedodžbi,
- Prati stanje u oblasti nabavke farmaceutskih, bioloških i ostalih pripravaka veterinarske medicine, svih vrsta hraniva i aditiva u poljoprivredi i stočarstvu te uređaja i opreme,
- Vršiti poslove koji su vezani uz reprodukciju u pojedinim granama stočarstva,
- Obavlja i ostale poslove u skladu sa zakonom.

II PREGLED UNUTRAŠNJE ORGANIZACIJE, KADROVSKE I MATERIJALNE OSPOSOBLJENOSTI

II-2 Organizaciono ustrojstvo i planovi

Vlada Unsko-Sanskog kantona je Odlukom broj:03-017-2535/2013 od 21.03.2013. godine dala saglasnost na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u J.U. "Veterinarski zavod „ Bihać, kojom su u Zavodu planirana sljedeća radna mjesta:

Tabela 1: Pregled sistematizacije radnih mjesta

R.broj	Naziv radnog mjesta	Predviđena školska sprema	Predviđeno pravilnikom	Popunjenost
1.	Direktor	VSS-VII stepen, Mr. sci. ili dr. sci. Veterinarske medicine	1	1
2.	Stručni koordinator	VSS-VII stepen, Mr. sci. ili dr. sci.	1	1
3.	Menadžer sistema upravljanja	VSS-VII stepen, Mr. sci., dr. sci.	1	1
4.	Načelnik odjela*	VSS-VII stepen, Mr. sci., dr. sci.	5	5
5.	Voditelj laboratorija*	VSS-VII stepen, Spec., mr. sci., dr. sci.	5	5
6.	Stručni suradnik	VSS-VII stepen	12	5
7.	Stručni saradnik za pravne poslove	VSS-VII stepen	1	1
8.	Stručni saradnik za ekonomske poslove	VSS-VII stepen	1	1
9.	Referent za ekonom. adm. poslove	VŠS-VI stepen	1	0
10.	Viši lab. tehničar	VŠS-VI stepen	1	1
11.	Viši adm. sekretar	VŠS-VI stepen	1	1
12.	Laborant*	SSS-IV stepen	15	13
13.	Laborant uzorkovač*	SSS-IV stepen	2	2

14.	Vozač	SSS-IV stepen	2	0
15.	Domar-kurir	SSS –IV stepen	1	0
16.	Radnik na održavanju čistoće	SSS-IV stepen	2	0
17.	Kafe kuharica	SSS-IV	0	0

NAPOMENA:

Zaposlenici Zavoda zaposleni na radnim mjestima označenim zvjezdicom pored ugovora o radu na jedno radno mjesto rješenjima su postavljeni za rad na drugo radno mjesto a sve radi zadovoljavanja potreba i zahtijeva standarda BAS EN ISO 17025. Obzirom na specifičnost djelatnosti koju zavod obavlja i akreditacija BATA i HAA.

Navedeni pravilnik o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta je krajem 2012. godine podvrgnut izmjenama, to jest usklađivanju sa navedenim standardima EU i kao takav usvojen u 2013. Od strane Skupštine USK-a .

III NAČIN OSTVARIVANJA SARADNJE S FEDERALNIM ORGANIMA, DRUGIM KANTONIMA, OPĆINAMA, ZNANSTVENIM USTANOVAMA, DIJAGNOSTIČKIM USTANOVAMA

Kao rezultat svojih programskih aktivnosti, naučno-tehničke suradnje, međulaboratorijskog ispitivanja i transfera znanja i iskustva kroz godine Zavod je ostvario, zadržao i unaprijedio saradnju sa sljedećim institucijama:

- Kantonalno ministarstvo PVŠ USK-a, kao i ista ministarstva u ostalim Kantonima FBiH,
- Federalno ministarstvo PVŠ,
- Ured za veterinarstvo BiH,
- Agencija za sigurnost hrane BiH
- Agencija za obilježavanje životinja BiH,
- Veterinarski fakultet univerziteta Sarajevo,
- Veterinarski fakultet univerziteta Zagreb RH,
- Veterinarski fakultet univerziteta Beograd RS,
- Veterinarski institut R Hrvatske,
- Veterinarski institut Laves Oldenburg R Njemačka,
- Agronomski fakultet univerziteta Zagreb,
- Centar za sigurnost hrane pri PTF R H,

- Institut za zdravlje Dr. Andrija Štampar Zagreb R H,
- Agencija za akreditaciju BiH BATA,
- Agencija za akreditaciju Hrvatska HAA,
- PTF Ljubljana R Slovenija, institut za rezidue,
- PTF Zadar R H,
- Zadarska županija,
- Zagrebačka županija,
- Ambasadu u BiH R Češka, R Slovenije, SAD,
- USAID regionalni ured u BiH,
- Veterinarski institut Vaso Butozan Banja Luka,
- Ured EU u BiH,
- Inspeksijske uprave svih kantona F BiH,
- BTF univerziteta u Osijeku,
- Udruženja poljoprivrednika (pčelari, proizvođači mlijeka, proizvođači mesa) F BiH,
- Univerzitet Bihać,
- INMES, Institut za meso Beograd, R Srbija,
- Primarni subjekti iz oblasti poljoprivrede, stočarsko-mljekarske i prehrambeno prerađivačke industrije.

IV -NORMATIVNI DIO

TEMELJNE ODREDNICE POSLOVNE POLITIKE

IV-1 Operativno – programske aktivnosti u 2023.godini

Za obavljanje poslova Zavod ispunjava sve propisane uvjete o čemu posjedujemo slijedeća akta:

- Rješenje Kantonalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva USK-a, broj: 08/1-24-6358-UP-1/05 od 29.juna 2005.godine
- Rješenje Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva broj: UP-I-06-2-24/17-813-4/11 od 7.jula 2011.godine
- Rješenje Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva broj: UP-I-06-2-24/17-987-3/11 od oktobra 2014.godine za ispunjavanje propisanih uslova
- Rješenje Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva broj: UP-I-06-2-24/17-987-4/11 od oktobra 2014. godine za metode Zaključak o ispravci Rješenja od oktobra 2014.godine

- Rješenje o upisu u sudski registar br: U/I-4/05 od 26.09.2005.godine kojim smo upisani u Općinski sud u Bihaću kao J.U.“Veterinarski zavod“ Bihać.
- Rješenje o izmjenama podataka u sudskom registru
br. 017-0-Reg-11-000008 od 25.02.2011; br.017-0-Reg-11-000041 od 22.07.2011
br. 017-0-Reg-12-000004 od 24.01.2012
- Rješenje Kantonalnog ministarstva pravde USK-a o odobrenju izrade pečata broj: 07-05-11936-UP-1/05 od 29.09.2005.godine na osnovu kojeg smo izradili pečate J.U. “Veterinarski zavod“ Bihać sa grbom Unsko-sanskog kantona
- BAS EN ISO 9001:2001 - Standard sistema upravljanja kvalitetom od nacionalnih kuća DQS i Qnet iz Frankfuta i Brisela koje u našoj zemlji zastupa BH-cert iz Sarajeva.
- Rešenje o akreditaciji br. LI-24-01 od 09.11.2011. godine BAS EN ISO/IEC 17025:2006 – Standard koji specificira opće zahtjeve za tehničku kompetentnost laboratorija u području ispitivanja kojima se Zavod bavi. Akreditaciju je proveo nacionalni institut za akreditiranje BATA, Sarajevo.
- Rješenje br. 05-44-2-138-41/11 od 09.11.2011 godine o produženju važenja akreditacije LI-24-01 BAS EN ISO/IEC 17025:2006
- Certifikat o akreditaciji za standard 17025 od strane Hrvatske akreditacijske agencije HAA broj: 569-02/6-12-46 od 08.11.2012 godine, registrirani pod brojem Br./No.:1404
- Rješenje br. 569-02/6-13-31 od 04.10.2013. godine o produženju važenja akreditacije HR EN ISO/IEC 17025:2006 za HAA,
- Rješenje br. LI-24-01 od 25.10.2013 godine o produženju važenja akreditacije BAS EN ISO/IEC 17025:2006
- Rješenje br. LI-24-01 od 23.12.2014. godine o produženju važenja akreditacije BAS EN ISO/IEC 17025:2006
- Rješenje br.569-02/6-13-32 iz 2014. godine za produženje HAA za standard BAS EN ISO/IEC 17025:2006
- Rješenje br. 06-44-2-113-33/13 od 25.10.2013 godine o proširenju Skoupa odobrene akreditacije
- Rješenje Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva br. UP-I-04-18/1-604-1/12od02.08.2012.godine kojim se Zavod ovlašćuje za vršenje analiza svježeg sirovog mlijeka u skladu sa Uredbom o kvalitetu
- Dopunsko rješenje Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva za dijagnostička ispitivanja na zarazne bolesti br. UP-I-06-2-24/17-813-5/11od 13.09.2011. godine.
- Rješenje o fiskalizaciji fiskalnog sistema br. 13-1-02-15-17-2303/11 od 19.07.2011.
- Odluka Vlade USK-a na izmjenju i dopuna akata J.U.” Veterinarski zavod” Bihać Br.:03-017-2535/2013 od 21.03.2013 godine
- Odluka o metodologiji i rokovima za izradu programa rada i izvještaja o radu
br.01-02-3-672/14od 03.02 2014., zaprimljenu 13.03.2014 godine;
 - Rješenje br. LI-24-01 od 28.01.2016. godine o produženju važenja akreditacije BAS EN

ISO/IEC 17025:2006

- Rješenje br.1404; Klasa br.383-02/12-30/013; urudžbeni br: 569-02/6-15-18 od 27.03.2015. HAA za standard 17025:2006.
- Rješenje br. LI-24-01 od 15.11.2023. godine o produženju akreditacije BAS EN ISO/IEC 17025:2018.

Na osnovu gore navedenih akata, Zavod je ovlašten za vršenje slijedećih analiza:

- kontrola higijene namirnica (mikrobiološko i fizikalno-hemijsko ispitivanje namirnica i hrane za životinje),
- vršenje laboratorijskih analiza na prisustvo biorezidua u namirnicama u skladu s Planom i načinom praćenja u svrhu otkrivanja rezidua koje donosi Vijeće ministara na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine,
- serološko ispitivanje na pojedine uzročnike zaraznih bolesti ELISA metodom i Rose Bengal testom, RVK metodom, Agid metoda za IAK, RAL test- leptospiroza, odnosno priznatim metodama u EU, a prema OEI listi bolesti,
- dijagnostičko ispitivanje horizontalnom metodom za detekciju uzročnika-salmonele kod peradi,
- J.U. „Veterinarski zavod“ Bihać uskladila je svoj rad sa evropskim normama BAS EN ISO/IEC 17025:2006 u 2011. godini, te isti nastavila usklađivati i u 2018. godini i odbranila redovne nadzore i ispitivanja, a detaljan skoup akreditacije (proizvodi na kojima se rade ispitivanja, metode po kojima se vrše ta ispitivanja i standardi po kojima se izvode metode) dan je u B2).
- Proširenje svog djelokruga rada kroz uvođenje standardiziranih metoda te akreditacija istih od BATA-e tabelarni prikaz dat je na stranicama u SKOUP-u, a vidljiv na službenim stranicama BATA-e, kao i na stranicama Ureda za Veterinarstvo i Agencije za sigurnost hrane BiH i stranicama EU akreditacije.
- Rješenje br: UP-I-06-2-24/17-1376-3/17 J.B.; Sarajevo 19.12.2017.godine izdano od strane Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Odobrenje za rad iz djelokruga Veterinarskih dijagnostičkih i analitičkih zavoda. Rješenje je izdano na period od tri godine (decembar 2020. godine).
- Rješenje br: UP-I-06-2-20/20-2414-5/20 J.B; Sarajevo, 19.02.2021.g., izdano od strane Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Odobrenje za rad iz djelokruga Veterinarskih dijagnostičkih i analitičkih zavoda. Rješenje je izdano na period od tri godine (februar 2024. godine).
- Obnova evropske norme BAS EN ISO/IEC 17025:2018 po rješenju LI 24-01 od 15.11.2023. Rješenje validno do 26.11.2027.godine.

BOSNA I HERCEGOVINA
BOSNIA AND HERZEGOVINA
INSTITUT ZA AKREDITIRANJE BOSNE I HERCEGOVINE
INSTITUTE FOR ACCREDITATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

EA MLA potpisnik
EA MLA signatory

Na osnovu člana 9. Zakona o akreditiranju Bosne i Hercegovine izdaje se
In accordance of article 9. of Law on Accreditation of Bosnia and Herzegovina it is issued

CERTIFIKAT O AKREDITACIJI

ACCREDITATION CERTIFICATE

kojim se potvrđuje da
confirming that

JU "VETERINARSKI ZAVOD" BIHAĆ Ispitni laboratorij
Omera Novljanina bb
77000 Bihać

ispunjava zahtjeve standarda BAS EN ISO/IEC 17025:2018 u pogledu osposobljenosti
za izvođenje ispitivanja.
complies with requirements of BAS EN ISO/IEC 17025:2018 for competence to carry out testing.

Detalji o području akreditacije, kao i ostali podaci značajni za akreditaciju,
dati su u dodatku, koji čini njen sastavni dio.
Details of accreditation scope, as well as other data relevant for the accreditation,
are specified in the Annex, that is its integral part.

Broj akreditacije
Accreditation is registered under number

LI – 24 – 01

(Prva akreditacija / Initial accreditation: 27.11.2007.)

Akreditacija važi do
Accreditation is valid until

26.11.2027.

Sarajevo, 15.11.2023.

Direktor/Director

mr.sc. Dražan Primorac

V TEMATSKI DIO

Detaljan izvještaj o djelatnostima Odjela s pripadajućim laboratorijama

Pregled kako slijedi izrađen je i prikazan na osnovu podataka iz dostavljenih izvještaja načelnika odjela i voditelja laboratorija.

V-1 Odjel za higijenu namirnica animalnog porijekla, vode i hrane za životinje

Odjel za higijenu namirnica animalnog porijekla, vode i hrane za životinje sastoji se iz tri laboratorije:

1. Laboratorija za mikrobiološke analize,
2. Laboratorija za fizikalno-hemijska ispitivanja
3. Laboratorija za rezidue

1. Izvještaj o radu i broju urađenih uzoraka/analiza u 2023.g. laboratorija za mikrobiologiju hrane, hrane za životinje, vode i ambijetalnih uslova.

1.1 U narednim tabelama je pretstavljen broj urađenih uzoraka, analiza i broj nezadovoljavajućih analiza po matriksu i vrsti mikroorganizma.

	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRADENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
VODA	396	2140	255
			E. coli i koliformi 41
			Crijevni enterokoki 17
			Pseudomonas aer. 20
			Clostridium perf. 2
Ukupan broj 175			

	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRADENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
BRISEVI I SPUŽVE	1171	3048	1
			Aerobne mez. Bak 1

MLJEKO I PROIZVODI OD MLJEKA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	1072	4460	14
Kvasci i plijesni			3
		Enterobacterae	2
		Aerobne mez. bak	6
		E.coli	1
		Kvasci i plijesni	2

MESO I PROIZVODI OD MESA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	1039	4449	6
E.coli			1
		Salmonella spp.	1
		Enterobacterae	2
		Sulfidreducirajuće bakt.	2

GOTOVA I POLUGOTOVA JELA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	243	1416	0

JAJA I PROIZVODI OD JAJA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	86	239	0

MED I PROIZVODI OD	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	70	138	0

PEKARSKI PROIZVODI	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	58	179	0

BILJNA ULJA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	3	13	0

RIBA I PROIZVODI OD RIBE	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
			6
288	956	Enterobacteraceae 3 Sulfidoreducirajuće kl. 3	

KONDITORSKI PROIZVODI	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
			2
111	551	Kvasci i plijesni 2	

MLINSKI, PEKARSKI I PROIZVODI OD TJESTENINE	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
			0
1	2		

BEZALKOHOLNA PIĆA, PIVO I LED	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
			0
13	54		

STOČNA HRANA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
			3
52	148	Koagulaza poz.stafil. 2 Cl.Perfringens 1	

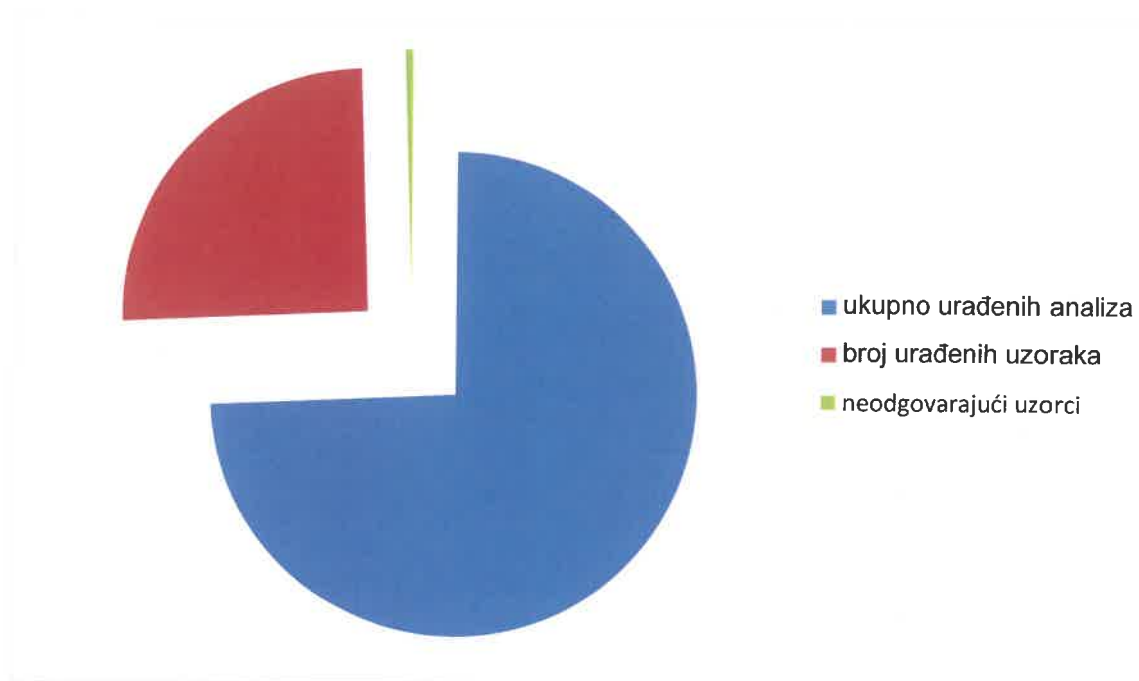
ZAČINI	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
			3
7	36	Enterobacteriaceae 1 Kvasci i plijesni 2	

SMRZNUTO, PASTERIZIRANO POVRĆE, VOĆE I PROIZVODI	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	10	45	0
HLAĐENA I SMRZNUTA TIJESTA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	44	88	0
PLODOVI I SJEMENKE	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	7	33	2
			Enterobacteriaceae 1 Kvasci i plijesni 1
MORSKI PLODOVI	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	5	30	0
AKTIVITET VODE	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	23	23	0
PARAZITOLŠKA ISPITIVANJA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA	BROJ NEZADOVOLJAVAJUĆIH ANALIZA
	5	5	0

UKUPAN BROJ URAĐENIH UZORAKA: 4.693
 UKUPAN BROJ ODRAĐENIH ANALIZA: 16.129
 UKUPAN BROJ NEODGOVARAJUĆIH ANALIZA: 34

Broj odrađenih uzoraka u odnosu na 2022 g. smanjen je za 1772 uzorka, odnosno 33 %, a broj analiza za 30 %, čiji je osnovni razlog smanjen broj poslovnih subjekata, smanjen obim proizvodnje a naročito izvoza pojedinih proizvoda , kao i nelojalna konkurencija privatnih laboratorija koje dampiguju cijene i do 60% u odnosu na sve Javne ustanove ovakvog tipa.

1. Grafikon urađenih uzoraka

1.2 Edukacija osoblja

Edukacija uposlenih u Zavodu vrši se kroz godišnje planiranje u skladu sa procedurom P.-13. U toku 2023.g. u laboratoriju mikrobiologije hrane provedeno je osam internih edukacije, koje su bazirane na metodama membranske i filtracije vode i osnova sterilizacije laboratorijske opreme.

Eksterne edukacija su bile dvije, na obje je bila dr. sci.Lana Hadžić dr.vet. med.i vezana za implementaciju PCR metode u svakodnevnom radu mikrobioloških laboratorija 25.04.2023.- Zagreb. II provedena u Portugalu (Lisabon) na temu HACCP- sistema u trajanju od 5 dana od 11-15 decembra 2023. godine.

1.3 Oprema

U 2023. godini nabavljena su dva nova inkubatora sa zadanim temperaturama na 25⁰ C i 25⁰ C za prostoriju za inkubaciju i nasijavanje, kako su stari imali preveliku grešku, odnosno nisu imali ventilatora, koji održava nižu temperaturu. Nabave drugih aparata nije bilo.

Sva oprema posjeduje inventarni broj, redovno se održava, servisira i kalibrira u skladu sa procedurom P.-15. Kalibracija se vrši u skladu sa planom kalibracije (Obr.-15/02). Kalibraciju za potrebe laboratorija vrši ovlaštena laboratorija LOTRIČ Control d.o.o. sa sjedištem u Mostaru.

Svaki aparat posjeduje kartu aparata u kojoj se nalaze svi podaci o aparatu na osnovu kojih se može pratiti slijedivost njegovog održavanja odnosno rada.

1.4 Osoblje

Od januara 2023. Godine na odjelu su dva nova radnika Azra Beganović kao stručni saradnik i Melita Okić kao laborant zadužen za pranje i sterilizaciju posuđa.

1.5 Rezultati internog audita

Interni auditi se provode u skladu sa dokumentiranom procedurom P.-04 (Interni audit) i godišnjim planom internih audita (Obr.-04/01). U 2023. g. održan je jedan interni audit u terminu od 19.06. do 20.06.2023. godine .
U toku intrnog audita od strane auditora nije utvrđena utvrđena niti jedna neusklađenost.

1.6 Učestvovanje u međunarodnim PT šemama

Najefikasnije sredstvo za praćenje kvaliteta rezultata ispitivanja i dokazivanje kompetentnosti laboratorija mikrobiologije hrane, vode i ambijentalnih uslova u J.U." Veterinarski zavod" Bihać je sudjelovanje u PT programima.

U laboratoriju se kontinuirano prati i provjerava dostupnost šema ispitivanja sposobnosti. Prilikom odabira šeme ispitivanja osposobljenosti utvrđuje se koja od dostupnih šema je najprikladnija za primjenu u području akreditacije za laboratorij hemije.

Laboratorij mikrobiologije učestvuje u PT šemama prema PT/ILC četverogodišnjem planu (zahtjev BATA-e, Obr.-K/3, a rezultati se unose u godišnji izvještaj za sudjelovanje u PT/ILC šemama na obrascu Obr.-K/2.

U toku 2023.g. laboratorij je učestvovao u PT/ILC organizatora: LGC GmbH (hrana, hrana za životinje) u četiri PT-ija sa 3 zadovoljavajuća rezultata i jednim upitnim.

1.7 Preventivne i korektivne akcije

U Laboratoriju mikrobiologije hrane, vode, stočne hrane i ambijentalnih uslova u toku 2023. godine bile su tri (3) korektivne akcije.

Prilikom audita Instituta za akreditaciju BATA – zabilježene su dvije neusklađenosti, nakon kojih je su provedene korektivne akcije sa obezbjeđenom provjerom efektivnosti.

Treća neusklađenost, vezana je oko upitnog rezultata nakon sudjelovanja u PT/ILC šemi.

U toku 2023. godine nije provedena niti jedna preventivna akcija.

1.8 Plan i program rada laboratorije

Laboratorija u toku 2023. godine nije uvodila nove metode.

Prilagođavanja Laboratorija na novo ISO EN/ISO 17025:2018 je uspješno implementirano.

Laboratorij sa postojećim brojem akreditiranih metoda trenutno zadovoljia potrebe u svim zahtjevima u mikrobiolškim ispitivanjima hrane, vode i ambijentalnih uslova po važećoj BiH legislativi ali i evropskim normativima i neće u tekućoj godini ići na uspostavljanje novih metoda, osim ako neke nove incidence u vidu trovanja hranom i sl. ne ukažu potrebu za to.

Plan za uvođenje novih metoda nije realan, a trenutna važeća legilstiva i ne zahtijeva nove metode.

Do kraja tekuće godine, odnosno novog nadzora BATE trebalo bi razmisliti i o ukidanju akreditacije nekih postojećih metoda koje su rijetko ili nkako zahtijev od strane klijenata.

Od aparata u planu je nabava destilatora vode sa UV – lampom sa dovoljnim kapacitet za potrebe laboratorija, te zamrzvača na -70°C za čuvanje CRM (certificiranih referentnih materijala), koji bi uveliko smanjio troškove nabave CRM-ova koji se na ovoj temperaturi mogu čuvati i do šest godina.

2. Izvještaj o poslovanju-funkcioniranju laboratorija za kontrolu kvaliteta hrane, vode i predmeta opće upotrebe (skr. laboratorij hemiie) za 2023.g. i Plan i program rada za 2024.g.

2.1 Izvještaj o radu i broju urađenih uzoraka/analiza u 2023.g.

U laboratoriju se provode fizikalno-hemijske analize na slijedećim proizvodima:

- meso i proizvodi od mesa,
- mlijeko i proizvodi od mlijeka,
- med i proizvodi od meda i
- hrana za životinje.

Broj odrađenih analiza i uzoraka

MLJEKO I PROIZVODI OD MLJEKA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA
	65	170
MESO I PROIZVODI OD MESA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA
	21	68
MED I PROIZVODI OD MEDA	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA
	75	285
HRANA ZA ŽIVOTINJE	BROJ URAĐENIH UZORAKA	BROJ UKUPNO ODRAĐENIH ANALIZA
	18	50

UKUPAN BROJ URAĐENIH UZORAKA: **179**
UKUPAN BROJ ODRAĐENIH ANALIZA: **573**

Broj odrađenih uzoraka u odnosu na 2022.g. manji je za 46 %, a broj odrađenih analiza manji je za 38 %.

Konkretno kod uzoraka stočne hrane, došlo je do značajnog povećanja od 46,4 %, a broj odrađenih analiza se povećao za 42,1 %.

Kod uzoraka meda i hrane za životinje došlo je do značajnog pada uzoraka što je i uticalo na krajnji ishod tendencije pada broja uzoraka.

2.2 Edukacija osoblja

Edukacija uposlenih u Zavodu vrši se kroz godišnje planiranje u skladu sa procedurom P-6.2 Osoblje. U toku 2023.g. u laboratoriju hemije provedena je jedna eksterna edukacija za dvoje uposlenika, a zapisi o tome nalaze se u Izvještaju o provedenoj eksterno edukaciji (Obr.-13/05). Također redovno se provodi nadzor rada osoblja.

2.3 Oprema

Sva oprema posjeduje inventarni broj, redovno se održava, servisira i kalibrira u skladu sa procedurom P-6.4 Oprema. Kalibracija se vrši u skladu sa Programom kalibracije opreme (Obr.-15/02). Kalibraciju za potrebe laboratorija u 2023.g. napravila je ovlaštena laboratorija LOTRIČ Control d.o.o. sa sjedištem u Mostaru.

Svaki aparat posjeduje kartu aparata u kojoj se nalaze svi podaci o aparatu na osnovu kojih se može pratiti slijedivost njegovog održavanja odnosno rada.

U laboratoriju tokom 2023.g. nije bilo nabavke nove opreme.

2.4 Rezultati internog audita

Interni auditi se provode u skladu sa Priručnikom sistema upravljanja, PSU-ISO 17025, tačka 8.8 Interni audit i godišnjim planom internih audita (Obr.-04/01). U 2023. g. održan je jedan interni audit u terminu od 19.06. do 23.06.2023.

U laboratoriju hemije utvrđena je jedna neusklađenost od strane auditora:

»U radnoj uputi RUPT-H, Izdanje 5, datum izrade: 08.02.2018. godine nisu navedeni uvjeti skladištenja PT uzoraka.« Korektivna akcija je napravljena te je neusklađenost otklonjena.

Svi zapisi sa planovima, listama pitanja i izvještajima nalaze se u registru Z-04, dok se zapisi o korektivnim akcijama nalaze u registratoru Z-05.

2.5 Ocjenjivanje od strane vanjskih tijela

U protekloj godini u periodu od 26. Do 28.09.2023. godine imali smo ocjenjivanje na licu mjesta u svrhu produžavanja akreditacije od strane Instuta za akreditiranje BiH (BATA). U laboratoriju hemije nađene je jedna neusklađenost dok su ostale četiri na nivou Zavoda i zajedničke za sve laboratorije. Za neusklađenost detaljno je napravljena analiza uzroka neusklađenosti kao i korektivna akcija a zapisi o tome nalaze se u Izvještaju o analizi uzroka utvrđenih neusklađenosti koje je utvrdio Tim za ocjenjivanje prilikom ocjenjivanja, plan korektivnih akcija koje će Tijelo (J.U. "Veterinarski zavod" Bihać) poduzeti radi otklanjanja neusklađenosti i Izvještaj o provedenim korektivnim akcijama. Prilozi koji služe kao dokaz o provedenim korektivnim akcijama nalaze se u registratoru „Korektivne akcije“ br. 06-00.

2.6 Učestvovanje u međunarodnim PT šemama

Najefikasnije sredstvo za praćenje kvaliteta rezultata ispitivanja i dokazivanje kompetentnosti laboratorija za kontrolu kvaliteta hrane, vode i predmeta opće upotrebe (laboratorij hemije) u J.U. "Veterinarski zavod" Bihać je sudjelovanje u PT programima.

U laboratoriju se kontinuirano prati i provjerava dostupnost šema ispitivanja sposobnosti. Prilikom odabira šeme ispitivanja osposobljenosti utvrđuje se koja od dostupnih šema je najprikladnija za primjenu u području akreditacije za laboratorij hemije.

Laboratorij hemije učestvuje u PT šemama prema PT/ILC četverogodišnjem planu (zahtjev BATA-e, Obr.-K/3, a rezultati se unose u godišnji izvještaj za sudjelovanje u PT/ILC šemama na obrascu Obr.-K/2.

U 2023.g.u laboratoriju hemije učestvovali smo u jednom PT programu LGC (AFPS) za meso i proizvode od mesa.

Laboratorij je radio unutrašnju kontrolu validnosti koja uključuje:

- slijepe probe (reagenasa, rastvora, itd),
- standarde,
- ponavljanje ispitivanja istog uzorka – ponovljivost ispitivanja
- ponavljanje mjerenja zamjenom analitičara – (unutarlaboratorijska usporedba)
- analizu kontrolnih uzoraka
- periodičnu upotrebu referentnih standarda (RM-ova)
- procjenu mjerne nesigurnosti metoda ispitivanja

2.7 Korektivne akcije

Korektivne akcije se provode u skladu sa Priručnikom sistema upravljanja, PSU-ISO 17025, tačka 8.7 Korektivne akcije. U 2023. g. u laboratoriju hemije provedena je jedna korektivnih akcija.

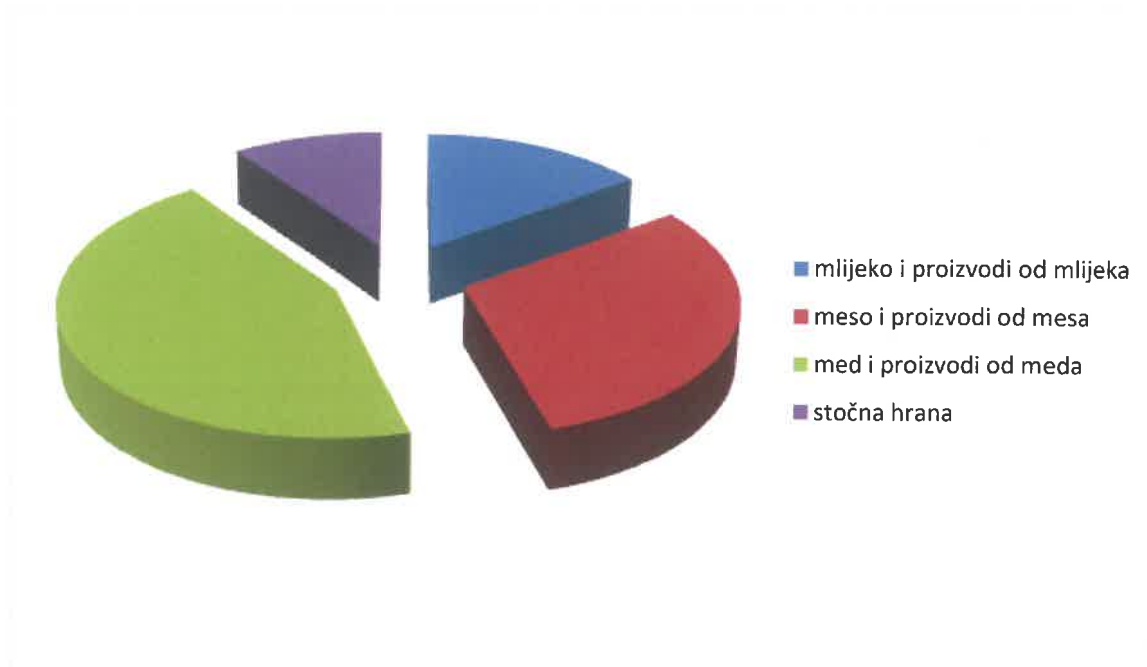
Zapisi o provedenim korektivnim akcijama nalaze se u registru Z-05.

2.8 Plan i program rada laboratorija

Tokom 2023.g. u laboratoriju hemije napravljene su sve pripremne radnje, edukacija i obuka uposlenika za rad na atomskom apsorbensu odnosno izvođenju analize teških metala. U toku 2024.g. u planu je proširenje proširenje skupa akreditacije za metode određivanja teških metala.

Što se tiče nabavke opreme u toku je nabavka stola za vage. O drugim potrebama odnosno nabavci opreme razgovaraće se na sastanku Preispitivanja od rukovodstva koji će se održati početkom marta 2024.g.

2. Grafikon broja urađenih uzoraka po matriksu

3. Izvještaj Laboratorije za rezidue za 2023. i Plan laboratorije za 2024. godinu

3.1 Izvještaj o radu i broju urađenih uzoraka/analiza u 2023.g.

Metode	Broj uzoraka
Aflatoksin M1	164
Aflatoksin B1	11
Veterinarski lijekovi	390
Hormoni	374
Histamin	210

Analize urađene kod podugovarača.

Metode	Broj uzoraka
Teški metali	287
Radioaktivnost	279
Pesticidi	295

Prema izvještaju Laboratorije za rezidue za 2023.godinu lab. za rezidue je povećao broj analiza na ispitivanje hormona, veterinarskih lijekova i aflatoksina M1, u odnosu na prethodnu godinu.

U 2023.godini evidentan je porast broja analiza na aflatoksin M1 i veterinarske lijekove, kao analiza koje prosljeđujemo u druge laboratorije kao sistem kompletne usluge.

Najveći broj uzoraka je sa područja Hercegovine.

Uspjeli smo uticati na klijente čija je djelatnost vezana za ribe i proizvode od riba, da uzorkovanje za analizu rade po Pravilniku o mikrobiološkim kriterijima za hranu SI.Glasnik 11/2013, gdje je navedeno kako je za analizu histamina potrebno izvršiti uzorkovanje u subjedinicama, odnosno da se jedan uzorak radi u 9 subjedinica.

U 2023. Laboratorija za rezidue je učestvovala u pozivu Ureda za veterinarstvo (tendera) o praćenju rezidua stilbena u matriksu mesa, u iznosu od 2.000,00KM, s tim da izvršenje analiza po tenderu još nije okončana.

3.2 Učestvovanje u međunarodnim PT šemama

Laboratorij za rezidue je u 2023. učestvovao u PT testiranju za metodu određivanja, veterinarskih lijekova (beta lactama) u mlijeku, koj su uspješno urađeni.

Laboratorija za rezidue je uspješno validirala i akreditirala nove metode vezano za alergene u hrani.

To se odnosi na alergene : gluten, kikiriki, lješnjak, jaja, senf.

3.3 Plan i program rada za 2024.g.

Ova laboratorija iz godine u godinu, finacijski pokazuje napredovanje, a ako se tome doda da ne učestvuje svake godine u nabavkama.

2020 god.: 83,870 KM; 2021 god.:115,498 KM ;2022 god.:172,389 KM; 2023 god.:176,511 KM

Laboratorij za rezidue u 2024. planira zadržati broj analiza iz prethodne godine te po mogućnosti povećati broj analiza, izvršiti refreshing metoda, uvesti nove metode prema potrebi klijenata (kloramfenikol).

Laboratorij za rezidue stoji na raspolaganju tehnički i stručno, a u cilju poboljšanja rada Zavoda i ostvarivanje većeg prometa.

V-3 Odjel za kontrolu sirovog mlijeka

1. Izvještaj o radu Laboratorija za kontrolu kvaliteta sirovog mlijeka za 2023. godinu i Plan rada za 2024. godinu

U Laboratoriju za kontrolu kvaliteta sirovog mlijeka sa područja cijele FBiH od 01.01.2023. godine do 01.01.2024. godine ukupno je odrađeno 73.537 uzoraka sirovog mlijeka što je za 2.260 uzoraka više u odnosu na prethodnu godinu. I dalje smo zadržali trend laboratorija sa najvećim brojem analiziranih uzoraka u BiH. U 2023. godini smo zadržali sve dosadašnje komitente i stepen ostvarenja planiranih ciljeva je u potpunosti ispoštovan. Važno je istaći da se i dalje nastavio trend da se broj malih gazdinstva smanjuje i prestaje sa poslovanjem. Osim toga, sve mljekare su smanjile broj kooperanata što posljedično uzrokuje manji broj dostavljenih uzoraka u laboratoriju, ali smo dodatnim angažmanom, edukacijom farmera putem kojih se otvorila potreba dodatnih analiza sirovog mlijeka u svrhu nadzora nad somatskim stanicama i sadržaju mliječne masti i proteina postigli dodatni broj analiziranih uzoraka. Uzevši ovo obzir, rad laboratorija u 2023. godini možemo smatrati izuzetnim.

U okviru Revizije Bosne i Hercegovine koja se održala od strane Europske komisije (European Commission) od 1. do 13. juna 2023. godine u cilju ocjene službenih kontrola u vezi sa zdravstvenom ispravnošću mlijeka i mliječnih proizvoda između ostalih, i naš laboratorij je bio predmet nadzora. U izvještaju FVO inspekcije (Food & Veterinary Office EU) navedeno je da je laboratorij osposobljen za analizu mlijeka namijenjenog za izvoz u zemlje EU čime je dato priznanje našoj instituciji jer je od 5 laboratorija iz Bosne i Hercegovine upravo naša od strane nadležnih tijela u BiH izabrana za nadzor i već drugi put zadovoljila sve uslove koji važe u zemljama članicama EU.

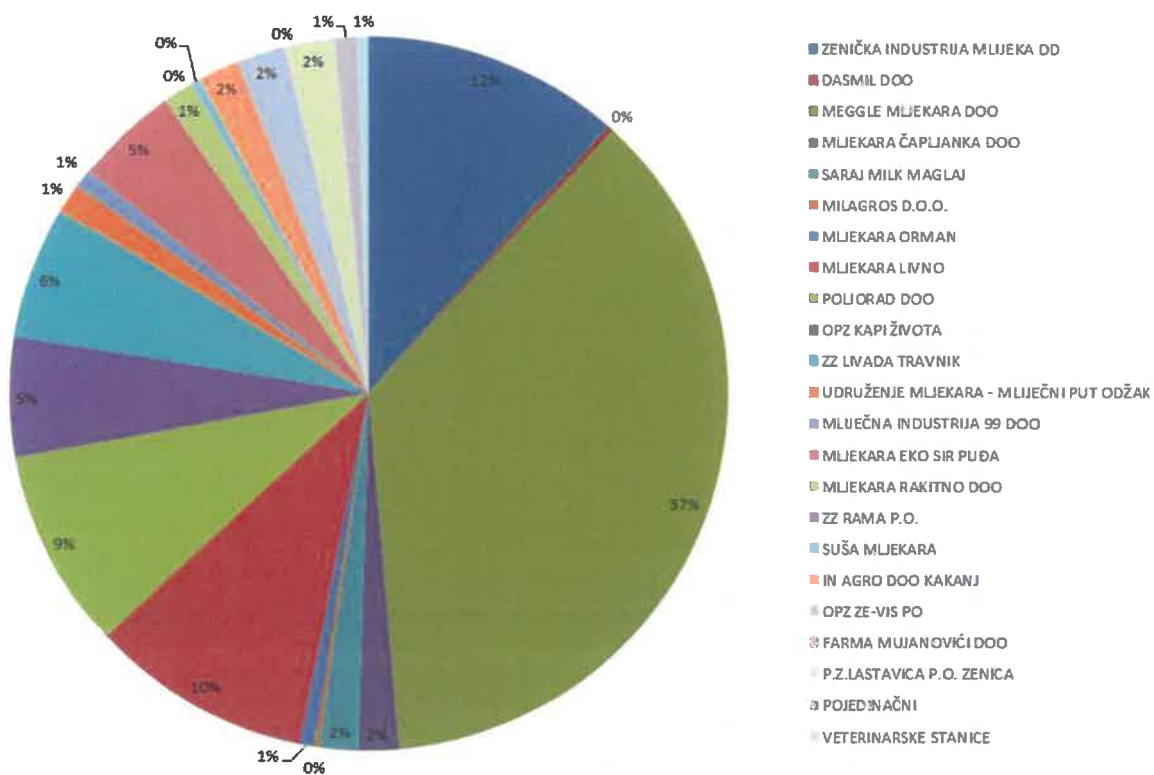
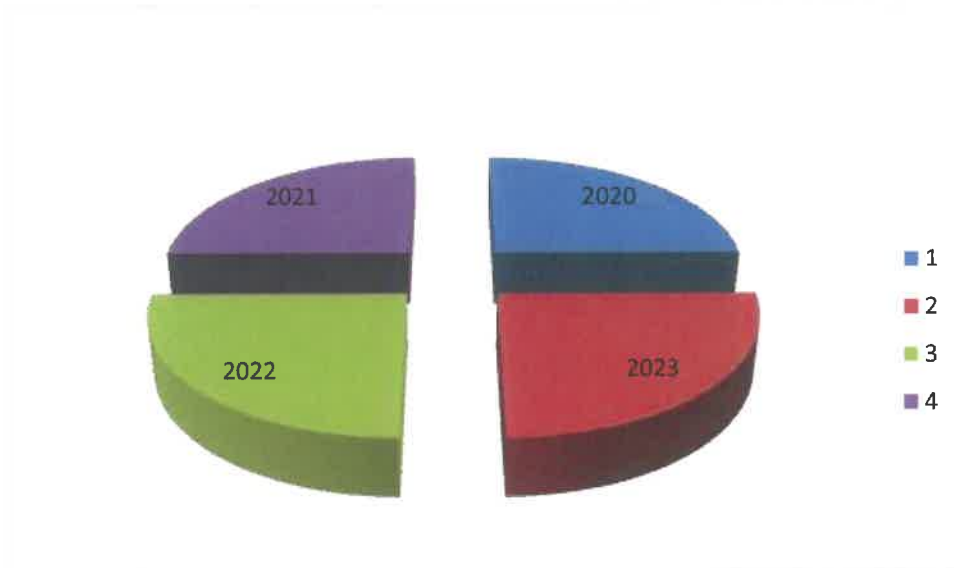
Zacrtni ciljevi su tražili predan rad zaposlenika i cjelogodišnju aktivnost na terenu, posebno mislimo na redovan obilazak komitenata, edukacije farmera i sirovinskih službi, održavanje redovnih kontakata i sastanaka sa nadležnim tijelima, držanje visokog kvaliteta usluga, iniciranje novih poslova, aktivnosti i sl. U skladu sa planom uzimanja uzoraka na području FBiH često smo radili u smjenama, često uz preopterećenje zaposlenika. Slanje rezultata putem SMS Broadcasta se pored dizanja kvaliteta usluge u smislu pravovremenog informiranja proizvođača o rezultatima analiza se pokazao kao i izvanredan poslovni pogodak jer smo isporučili 22.884 poruka što je više za 584 u odnosu na prošlu godinu. Naši komitenti u 2023. godini su bili mljekara Meggle Bihać, mljekara Čapljanka Sanski Most, Zenička industrija mlijeka, mljekara Poljorad Travnik, mljekara Orman Livno, Mljekara Livno, Mljekara Rakitno, Mljakara Milkos Sarajevo, OPZ Zevis Visoko, mljekara MI 99 Gradačac, OPZ Mliječni put Odžak, ZZ Livada Mehurići, OPZ Kapi života Tešanj, SPZ Šturlić milk, PZ Planinsko mlijeko i Fenex doo.

Osoblje laboratorija je redovno sudjelovalo u aktivnostima Ureda za veterinarstvo BiH i Federalnog ministarstva poljoprivrede kada je u pitanju mljekarstvo. Saradnja sa Veterinarskim stanicama širom FBiH je ojačana i proširen opseg usluga. Redovno smo učestvovali na forumima, okruglim stolovima i mnogim drugim sastancima koji su se ticali sektora mljekarstva. Redovno smo održavali kontakte sa Udruženjima mljekara i Referentnim laboratorijem za mlijeko i mliječne proizvode Zagreb u smislu podizanja znanja.

U 2024. godini nam je u prvom redu interes za održavanje visokog stepena kvaliteta usluga. Očekujemo nabavku nove opreme i to kao učesnik EU projekta. Tokom 2024. godine se očekuje realizacija nabavke nove opreme. Osnovni cilj će biti zadržati broj uzoraka na nivou prošle godine. Za tu aktivnost će biti potreban velik angažman, posebno na terenu. Isto tako, radićemo na proširenju broja klijenata i broja analiza. Imajući u vidu prethodno izloženo, laboratorij je u potpunosti ispoštovao zadatke sa zadnjeg sastanka za preispitivanje sistema upravljanja od strane rukovodstva. U 2024. godini ćemo odraditi redovan servis aparata i eventualno instalaciju nove opreme. Što se tiče aktivnosti na kontroli kvaliteta redovno će se raditi umjeravanja opreme sa certificiranim referentnim materijalima, te vršiti poduzimanje unutarnjih mjera osiguranja kvaliteta rezultata ispitivanja te interne edukacije osoblja. Redovno se rade kalibriranja opreme, učestvuje na PT testovima. Cjelokupne aktivnosti se poduzimaju u skladu sa BAS EN ISO/IEC 17025.

U slučaju da dođe do nabavke nove opreme, tad bi se radilo uvođenje nekoliko novih analiza (urea, ketoza, slobodne masne kiseline). Na kraju godine održani su sastanci sa komitentima na kojima su izrazili visok stepen zadovoljstva u saradnji sa laboratorijem.

3 Grafikon usporednog broja uzoraka

4. Grafikon korisnika u %

2. Laboratorija za bolesti mliječne žlijezde

Izveštaj o radu za 2023 god. i Plan rada za 2024 god.:-

2.1 Izveštaj o radu za 2023

Laboratorija za bolesti mliječne žlijezde u gore navedenom periodu je od tekućih poslova uradila slijedeće:

Bila na usluzi komitentima koji su bili zainteresirani za analizu izolacija i identifikacija uzročnika mastitisa, i antibiogram. Ova laboratorija nije u sistemu akreditacije iz finacijski razloga, a koji se ogledaju u skupom održavanju sistema u smislu PT-jeva, održavanja opreme, a i metode koje su bile akreditirane, proizvođač je prestao da proizvodi tu vrstu materijala. Finacijski problem se ogleda i u tome što je proteklih godina malo kolega imalo zahtjeve za ovom vrstom analize, jer u pravilniku i dalje stoji kao relevantan „Štalski test na mastitis“.

Laboratorija svoj rad zasniva na promjenjenoj metodi u smislu klasične bakteriološke pretrage i u 2023 godini je imala promet od **8.475 KM.**

- Nabavke u 2023 godini nije bilo.

Od ostalih poslova bili smo na raspolaganju komitentima i zainteresiranim proizvođačima mlijeka za pojašnjenje metoda i analiza laboratorija za bolesti mliječne žlijezde, izvršavali ostale tekuće poslove po potrebi zavoda u skladu sa stručnom spremom i dosadašnjim stečenim znanjem.

Sa brojem uzoraka svakako nismo zadovoljni, ali činjenica je da taj broj isključivo ovisi o veterinarima na terenu kao i držaocima životinja, te činjenici da nigdje nema propisana obaveza da se radi izolacija uzročnika(patogena) mastitisa i antibiogram, osim što je stručno opravdana. Ova vrsta analize je isključivo dobra volja i vlasnika i veterinara.

Zbog naprijed navedenog treba pronaći način kako povećati broj uzoraka odnosno uopće primjeniti ovu vrstu analize na terenu.

2.2 Plan rada laboratorija za 2024 godinu:-

Ova laboratorija za 2024 godinu planira slijedeće:

- Sprovoditi metode u skladu sa zahtjevima tržišta i Vaše procjene komercijalne opravdanosti iste;
- Vršiti nabavku materijala i opreme u skladu sa proširenjem metoda, akoje su produkt zahtjeva tržišta;
- Pokušati animirati potencijalne komitente radi većeg broja uzoraka;
- Održavati opremu u skladu sa zahtjevima standarda;

Kao stalnu obavezu primjenjivati propisane metode rada i važeću legislativu;

VI – Odjel za epizootologiju i zarazne bolesti

UVOD

Tokom proteklih par decenija infektivne bolesti životinja dobijaju sve veću pažnju i važnost, posebno sa stanovišta zaštite zdravlja i dobrobiti životinja, zaštite zdravlja ljudi, međunarodne trgovine, državne sigurnosti vezano za bioterizam, osiguranja dovoljne

količine proteinske hrane i očuvanja biodiverziteta i prirodnog okoliša. Uzrok ovom rastu publiciteta je velikim dijelom globalno kretanje zaraznih bolesti i izraženija dinamičnost u promjenama statusa regija, država i kontinenta u odnosu na zdravlje životinja.

U planiranju očito neophodnog razvoja u poljoprivrednom sektoru, a naročito stočarstva potrebno je prije svega uzeti u obzir pojedine stočarske grane koje imaju jaču organsku vezu sa prirodnim resursima BiH. To su: govedarstvo, ovčarstvo, uzgoj ribe, peradarstvo i pčelarstvo. Bržim razvojem ovih grana stočarstva postići će se veće angažovanje domaćih resursa i povećati domaća proizvodnja sada deficitarnih proizvoda (mlijeko i prerađevine, goveđe meso). Pored toga postoje i velike mogućnosti za izvoz proizvoda životinjskog porijekla (ovčiji proizvodi, ribe, med).

Razvoj stočarstva nije ograničen potražnjom, niti uvozno goveđe i ovčije meso može po kvalitetu konkurirati domaćem mesu. Kod proizvodnje kravljeg mlijeka i mliječnih proizvoda potrebno je postići da ovi proizvodi učestvuju sa 40% u vrijednosti stočarske proizvodnje. Stočarstvo je najznačajniji oblik iskorištavanja prirodnih resursa- pašnjaka i kao takvo uslov je za demografsku pokrivenost značajnog dijela BiH.

U ekonomskom modelu, bolest životinja rezultira u većoj upotrebi resursa (sirovina) i/ili smanjenim proizvodnim efektima (direktni utjecaj). Ovi direktni gubici su lako uočljivi (smrt, pobačaj) ili prikriveni (smanjenja proizvodnja). S druge strane, bolesti životinja mogu utjecati na druge elemente ukupnog ekonomskog sistema i na taj način narušavati dobrobit ljudi (indirektni utjecaj). Ovi indirektni utjecaji se mogu razgraničiti na one koji su očigledni (poremećaj ravnoteže tržišta) i na više skrivene kao što su negativni uticaji na zdravlje ljudi i sigurnost prehrambenih namirnica, te narušavanje razvoja poljoprivrede.

Jedan od ključnih elementa tokom planiranja i implementacije programa kontrole i suzbijanja bolesti domaćih životinja je rano otkrivanje bolesti. Drugim riječima tačna i brza dijagnoza bolesti je od presudnog značaja za efikasnu kontrolu bolesti. Efikasnost otkrivanja i prijavljivanja slučajeva bolesti u najvećoj mjeri zavisi od profesija koje direktno imaju kontakt sa životinjama ili uključenim u proizvodnju i distribuciju hrane. Prijava sumnje na pojavu bolesti obično dolazi od individua (veterinara, farmera), međutim konačna dijagnoza se rijetko može postaviti na osnovu kliničkih simptoma, tako da se najčešće potvrda bolesti dobija iz laboratorija.

Vlada Unsko-sanskog kantona osnovala je Veterinarski zavod Bihać čija svrha je da pruži stručnu, tehničku i savjetodavnu pomoć proizvođačima, veterinarima i vladinom veterinarskom servisu na području kantona ali i šire. Kapacitet laboratorije Veterinarskog zavoda, iako ograničen, se koristi za osnovne mikrobiološke i serološke analize uzoraka uzetih od strane kantonalnih inspektora ili veterinaru iz veterinarskih stanica.

Iako Veterinarski zavod Bihać kao i pripadajući Odjel postoji 15-tak godina, rad ove institucije je imao veliki učinak na kvalitet usluga veterinarskog servisa Unsko-sanskog kantona, stanje zdravlja životinja na ovom području i efikasnije provođenje aktivnosti prevencije i suzbijanja bolesti životinja unutar zvaničnih programa kontrole bolesti.

Područje Unsko-sanskog kantona je prema svom geografskom položaju više gravitiralo laboratorijskim centrima na današnjoj teritoriji zapadnog susjeda Bosne i Hercegovine. Zbog udaljenosti i u nekim vremenskim uslovima teške prohodnosti puteva, a s tim u vezi i većih troškova transporta, dostavljanje uzoraka u najbliže veterinarske laboratorije kao što je laboratorija Veterinarskog fakulteta Sarajevo je bilo kompromitirano. Postojanje lokalne laboratorije na području ovog kantona je znatno unaprijedilo obim, brzinu i efikasnost laboratorijskog dijagnostičkog testiranja uzoraka porijeklom od životinja i namirnica životinjskog porijekla.

Laboratorij za zdravlje životinja je kadrovski osposobljena i tehnički opremljena za dijagnostiku najvažnijih zaraznih bolesti životinja koje predstavljaju ozbiljan zdravstveni i ekonomski problem na području Unsko-sanskog kantona. Orientacione serološke analize provode se putem brzih dijagnostičkih reakcija (razni enzimatski testovi - elisa testovi, reakcije aglutinacije). Pozitivni uzorci se konfirmiraju potvrdnim serološkim metodama kao što je npr. reakcija vezivanja komplementa (RVK).

Po sistematizaciji i organizaciji unutar Veterinarskog zavoda odnosno Odjela za epizootologiju i zarazne bolesti, a prateći i poštujući potrebe poljoprivrednih proizvođača i trendove te iste proizvodnje u Državi formirane su sljedeće laboratorije:

- Serološka laboratorija za dijagnostiku bakterijskih i virusnih bolesti
- Laboratorij za invazione bolesti, bolesti peradi, pčela i riba.

Sveukupni rad ovog Odjela posredno zavisi od godišnjih Naredbi koje se odnose na praćenje kretanja i suzbijanja zaraznih bolesti u Državi, a koju donosi Ured za veterinarstvo, Federalno ministarstvo PVŠ i programi koje donose Kantonalna ministarstva PVŠ.

Projekt koji je rađen u 2023. godini, a odnosio se na Uspostavljanje zdravstvenog statusa goveda starijih od 6 mjeseci rađen je u suradnji FM PVŠ i Ureda za Veterinarstvo BiH, a potpomognut stranim donatorima.

Ovaj projekt predstavlja perspektivnu studiju presjeka u cilju utvrđivanja zdravstvenog statusa mliječnih goveda na području BiH pa samim tim i na svim kantonima Federacije BiH.

Bolesti koje smo obuhvatili u okviru formiranja slike o zdravlju goveda na području kantona su:

- Bruceloza
- Enzootska leukoza goveda
- Tuberkuloza

Kao što je navedeno ove bolesti imaju visoki ekonomski značaj u govedarstvu tj. proizvodnji mlijeka kao primarne sirovine i njenoj daljnjoj obradi, ali također predstavljaju značajnu opasnost po zdravlje ljudi jer se prenose sa životinja na ljude putem mlijeka.

Istovremeno ove bolesti su prepoznate od strane kompetentnih državnih organa kao što je Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine kao bolesti od visokog značaja za državu i cjelokupno društvo, jer imaju ulogu u međunarodnom i regionalnom pozicioniranju BiH, odnosno sigurnosti BiH mliječnih proizvoda u kontekstu trgovinske razmjene.

Dokaz slobode od ove tri bolesti, uz negativan nalaz kod obavljene tuberkulinizacije (koja je u nadležnosti veterinarskih stanica) čini preduslov za puštanje mlijeka u dalju obradu za mliječna goveda (mliječni karton) kao i kontrola zdravlja mliječne žlijezde također u nadležnosti rada veterinarskih stanica.

U toku godine u okviru projekta, po prvi put, rađeni su uzorci kod pobačaja životinja i to na : brucelozu, Q - groznicu i leptospiru, kao i kontrola infektivne anemije kod kopitara.

Također, rađena je i laboratorijska dijagnostika za provođenje postvakcinalnog monitoringa bruceloze kod malih preživara.

Prema navedenom značaju i opravdanosti projekta formulirani su sljedeći ciljevi projekta:

- Formulacija procedura detekcije bolesti značajnih za mliječna goveda kao što su: bruceloza, enzooska leukoza i tuberkuloza u rasponu od određivanja optimalne veličine uzorka do definisanja laboratorijskih protokola prema važećim zakonskim propisima u državi ali i u skladu sa relevantnim međunarodnim preporukama i standardima za datu oblast
- Implementacija osmišljenog sistema testiranja mliječnih grla goveda sa područja BiH bolesti: bruceloza, enzooska leukoza li tuberkuloza u cilju utvrđivanja ukupnog zdravstvenog stanja ovih životinja
- Evaluacija zdravstvenog stanja populacije mliječnih goveda na području BiH s obzirom na utvrđeno prisustvo i dinamiku pojave i širenja bolesti uvrštenih u ovaj projekat

- Formiranje preporuka za dalje aktivnosti na poboljšanju zdravlja mliječnih grla goveda na području cjelokupne države kako u sferi detekcije bolesti tako i na polju adresiranja njihove pojave i efikasne primjene propisanih mjera prevencije i kontrole, sa naročitim naglaskom na ispitivane bolesti (bruceloza, enzooska leukoza i tuberkuloza), a u cilju promocije mljekarske proizvodnje na području Unsko- sanskog kantona.

Da bi se navedeni ciljevi u potpunosti ostvarili, potrebno je osigurati konzistentan i predan pristup i učestvovanje relevantnih institucija, pri čemu se ne misli samo na veterinarske službe, laboratorije za zdravlje životinja, nego i odgovorne u ostalim segmentima upravne administracije i vladinih institucija .

Ovakav pristup će osigurati da naš rad ne budu sveden na jednokratani napor, nego postane preteča sistemskih aktivnosti sa korespondentnim rezultatima koji će imati odraza na status zdravlja svih domaćih životinja na teritoriju cjelokupne države, razvoj stočarstva kao perspektivne grane poljoprivrede, posredno na status zdravlja ljudi, te na kraju na prosperitet ukupne ekonomije i kvaliteta življenja na prostoru Kantona i šire.

Pored navedenog projekta u toku protekle godine rađene su sve ostale analize koje su registrovane i akreditirane u ovim laboratorijima Veterinarskog zavoda a po zahtjevu naših klijenata. Uglavnom su naručioci posla Veterinarske organizacije, proizvođači u većini slučajeva su to peradari i pčelari.

U prilogu dostavljamo tablice sa podacima o broju urađenih uzoraka u 2023. godini po laboratorijima , a svrstane po vrsti životinje, naručiocu posla i po geografskoj lokaciji.

Tabela br. 3

IZVJEŠTAJ O BROJU URAĐENIH UZORAKA ZA PERIOD 01.01. - 31.12.2023. god

Veterinarska organizacija	GOVEDA																			
	Mliječni kart. br + elg	+ bru elg	Bruce loza	+	ELG	+	Plavi jezik	+	Para tbc	+	IBR / IPV	+	BVD	+	Q -groz	+	Lepto spira	+	Chlamy dophyla abortus	+
Unsko-sanski kanton	12.338	26	3.737	6	-	10	-	15	-	-	15	-	-	-	9	-	-	-	9	2
Ostali kantoni	28.879	39	7.715	6	44	270	-	12	50	7	12	1	10	-	78	3	-	-	102	22
UKUPNO	41.217	65	11.452	12	44	280	-	27	65	7	27	1	10	-	87	3	-	-	111	24

Veterinarska organizacija	OVCE										KOZE						PSI		KONJI				
	Bruce loza	+	Q - groz	+	Plavi jezik	+	Chlamy	+	Bruce loza	+	Q - groz	+	CAEV	+	Para tbc	+	Chlamy ab	+	Bruce loza	+	IAK	+	
Unsko-sanski kanton	365	31	-	-	-	-	-	-	153	11	-	-	-	-	-	-	-	-	90	-	-	265	-
Ostali kantoni	729	10	113	-	-	113	17	248	-	-	9	-	18	2	8	1	1	-	678	1	368	-	
UKUPNO	1.094	41	113	-	-	113	17	401	11	11	9	-	18	2	8	1	1	-	768	1	633	-	

Tabela br. 4

IZVJEŠTAJ O BROJU URAĐENIH UZORAKA ZA PERIOD 01.01.-31.12.2023.god PODRUČJE USK-a = goveda

Veterinarska organizacija	GOVEDA																		
	Mliječni kart. br + elg	+ bru elg	Bruce loza	+	ELG	+	Plavi jezik	+	Para tbc	+	IBR / IPV	+	Q - groznica	+	Zarazni prolijev govoda	+	Chlamy dophyla abortus	+	
JP Vet.stanica Bihać	333	-	116	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Karabegović doo Bihać	196	-	40	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pet vet doo Bihać	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JP Vet.stanica Cazin	1.788	3	831	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Master-vet doo Cazin	223	4	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vet-farm doo Cazin	510	-	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JP Vet.stanica Bos.Petrovac	1.051	2	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4	-	1
JP Vet.stanica Ključ	384	13	260	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Imširević doo Ključ	618	-	194	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Imširević doo PJ Sanski Most	378	-	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JP Vet.stanica Bos.Krupa	269	-	88	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bečić doo Bos.Krupa	621	3	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vetprom doo Bos.Krupa	595	-	255	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-

Vetprom doo PJ Cazin	1.027	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	1	-
JP Vet.stanica Sanski Most	1.910	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
JP Vet.stanica V.Kladuša	1.000	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
E.S.-vet doo V.Kladuša	730	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
E.S.-vet doo Bužim	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Amel Aldžić doo Bužim	677	-	-	-	-	-	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	12.338	26	-	-	-	-	-	-	15	10	-	-	-	-	-	-	15	9	2

Tabela br. 5

IZVJEŠTAJ O BROJU URAĐENIH UZORAKA ZA PERIOD 01.01. - 31.12.2023.god PODRUČJE USK-a = ostale životinje

Veterinarska organizacija	OVCE				KOZE				PSI			KONJI				
	Bruce loza	+	Q - grozn	+	Plavi jezik	+	Chla my	+	Bruce loza	+	Lepto spira	+	Bruce loza	+	IAK	+
JP Vet.stanica Bihać	36	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	9	-
Karabegović doo Bihać	15	-	-	-	-	-	-	4	26	-	-	-	-	-	23	-
Pet Vet doo Bihać	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	-	-	-
JP Vet.stanica Cazin	39	2	-	-	-	-	-	2	10	2	-	-	-	-	86	-
Master-vet doo Cazin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vet - farm doo Cazin	57	7	-	-	-	-	-	5	40	5	-	-	32	-	1	-
JP Vet.stanica Bos.Petrovac	41	-	-	-	-	-	-	-	28	-	-	-	-	-	29	-
JP Vet.stanica Ključ	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Imširević doo Ključ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Imširević doo PJ Sanski Most	11	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	12	-	3	-
JP Vet.stanica Bos.Krupa	6	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	2	-
Bešić doo Bos.Krupa	54	6	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	5	-	22	-

Tabela br. 7

IZVJEŠTAJ O BROJU URAĐENIH UZORAKA ZA PERIOD 01.01.- 31.12.2023.god PODRUČJE VAN USK-a = ostale životinje

Veterinarska organizacija	OVCE				KOZA							PSI		KONJI		
	Bruce loza +	Q-groznica	Plavi jezik +	Chlamydia +	Bruce loza +	Q-grozi +	CAEV +	Para tbc +	Chlamydia +	Bruce loza +	Bruce loza +	Bruce loza +	Bruce loza +	Bruce loza +	Bruce loza +	IAK +
BH-VET doo Gornji Vakuf	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barnjak doo Gornji Vakuf	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vet.satnica Bugojno	55	2	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Dr. Vets 4. Pets doo Travnik	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	7	1	4
Vet.stanica Novi Travnik	84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Anavet doo Novi Travnik	23	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dr.Salkić doo Travnik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OvnaK doo Vitez	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sema-vet doo Prozor-Rama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
JP Vet.stanica Glamč	-	-	-	-	8	8	2	8	1	-	-	-	-	-	-	9
Vet.stanica Perica Kupres	103	8	103	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5

Tabela br. 8

SEROLOŠKE PRETRAGE KRVI PERADI ZA PERIOD 01.01. - 31.12.2023.god.

JU VETERINARSKI ZAVOD BIHAĆ – Laboratorij za serološku dijagnostiku

Naručilac posla	AI	NCD	IBD	IBV	Mg	Ms
POLJOVET doo GRADAČAC	20	45	45	45	45	45
VET TEAM doo GRAČANICA	-	10	10	10	-	-
GAGI doo ORAŠJE	20	20	-	-	20	-
UKUPNO	40	75	55	55	65	45

Tabela br. 9

BAKTERIOLOŠKE PRETRAGE NA SAMLONELLU I CHAMPYLOBYCTER za PERIOD 01.01. - 31.12.2023.god.

JU VETERINARSKI ZAVOD BIHAĆ - laboratorij za bakteriologiju

Red. br.	Komitent	S A L M O N E L L A										Champy lobacter	Sero tipizacija salmonela	Ostalo	
		feces	navlake	podlošci	mekonij	leševi	ugušci kokošiji	ugušci pureći	ugušci fazana	Valion. otpad					
1.	JP Vet.stanica S.Most	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Vet. fakultet Sarajevo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	-
3.	Vetprom doo B.Krupa	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Mrkodol doo Tomislavgrad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	3
5.	Mabog doo Grude	-	-	-	-	-	-	-	4	6	-	-	-	-	-
6.	Musa-vet doo Š.Brijeg	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
7.	Farma Land Posušje	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Federalno min. PVŠ	23	366	2	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-
9.	Anavet doo Novi Travnik	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Amel Aldžić doo Bužim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-
11.	Ovnak doo Vitez	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
12.	Jatoprodukt doo Petrovo	-	7	-	-	-	-	-	9	-	-	-	1	-	-
13.	VEtteam doo Gračanica	6	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Biopile doo Gračanica	-	56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	JP Vet.stanica Gračanica	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Poljovet doo Gradačac	-	35	1	1	1	1	1	261	-	-	-	-	-	-

Tabela br. 10

BAKTERIOLOŠKE I PARAZITOLOŠKE PRETRAGE NA BOLESTI PČELA ZA PERIOD 01.01. - 31.12.2023.god.

JU VETERINARSKI ZAVOD BIHAĆ - laboratorij za pčelarstvo

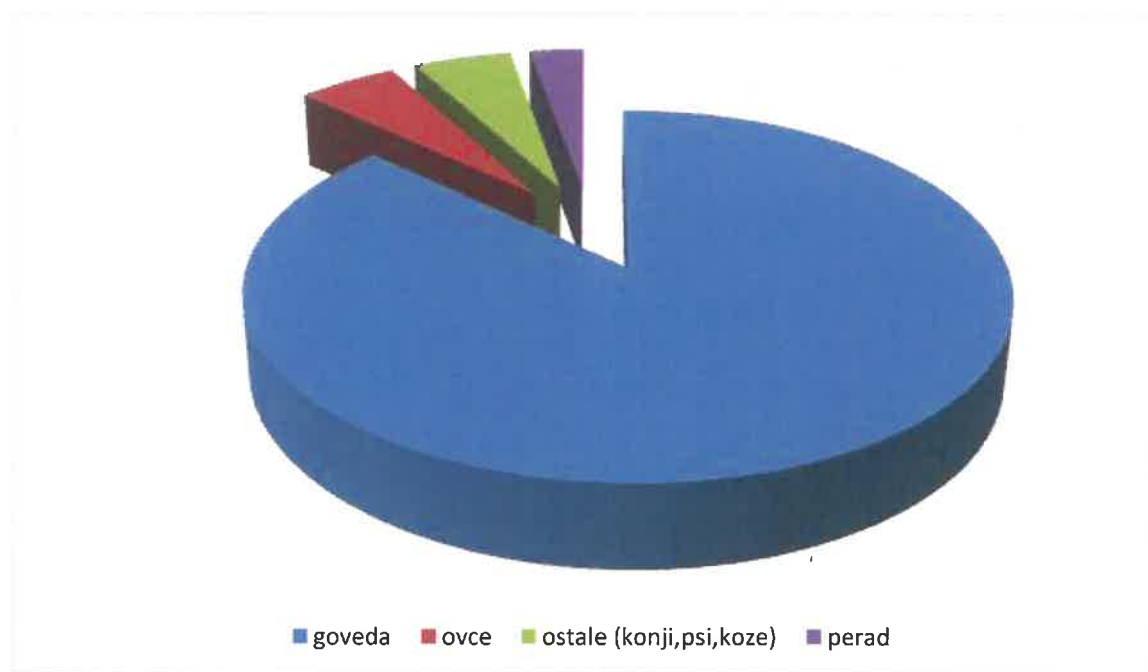
Red broj	komitent	pčele		Američka gnjiloća pčelinjeg legla						varooza	nozemoza	+	
		+	-	+	P.leglo	+	P.med	+	ukupno				+
1.	Dr. Vets 4 Pets	-	-	31	5	-	-	-	31	5	-	-	-
2.	Amel Aldžić doo Bužim	-	-	74	64	-	-	-	74	64	-	-	-
3.	Vet.stanica Ključ	-	-	15	-	-	-	-	15	-	3	-	3
4.	Zevet doo Zenica	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
5.	Vet.stanica Tomislavgrad	-	-	26	-	-	-	-	26	-	-	-	-
6.	Vet-farm doo Cazin	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-
7.	Vetteam doo Gračanica	-	-	4	-	-	-	-	4	-	-	-	-
8.	Veterinarska stanica Bugojno	-	-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-
9.	Animal-prof doo Kladanj	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-
10.	Vet.stanica Cazin	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-
11.	Vet.stanica Bos. Petrovac	-	-	19	-	-	-	-	19	-	-	-	-
12.	Vetprom doo Bos. Krupa	-	-	7	-	-	-	-	7	-	-	-	-
	UKUPNO	-	-	182	72	-	-	-	182	72	3	-	3

Tabela br. 11**SEROLOŠKA POTVRDA RANE GRAVIDNOSTI ZA PERIOD 1.1.2023.-31.12.2023**

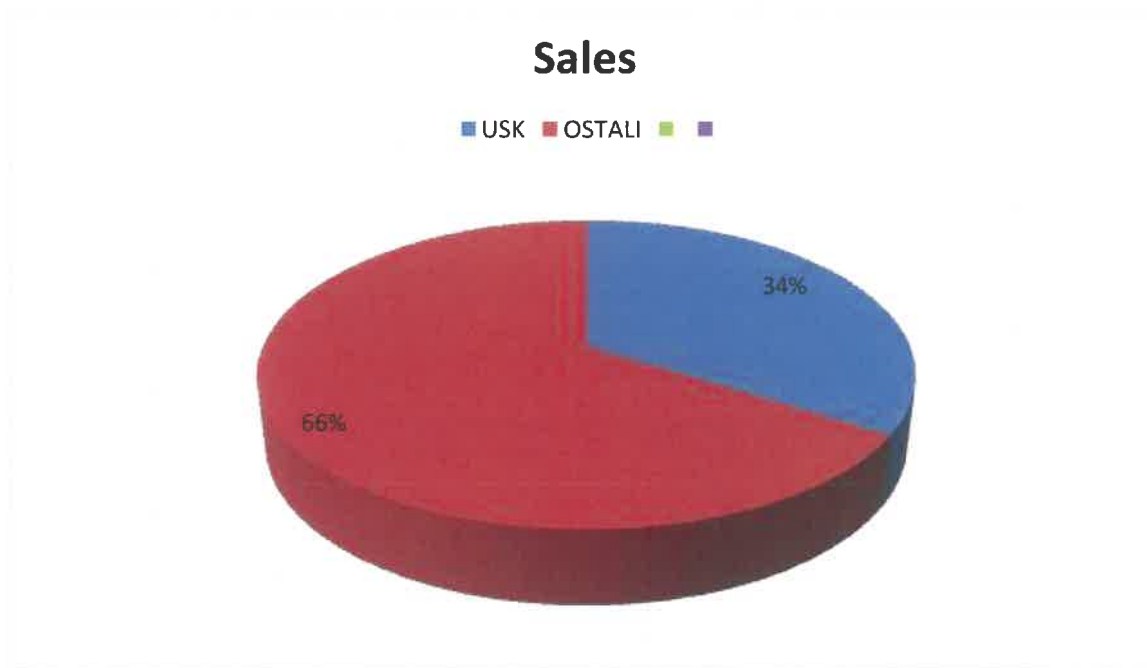
Naručilac posla	broj uzoraka		
	goveda	ovce	koze
Veterinarska stanica Cazin	406	34	5
Master-vet doo Cazin	205	137	5
Vet-farm doo Cazin	10	-	-
BH-vet doo G.Vakuf-Uskoplje	1	-	-
Veterinarska stanica Bihać	21	-	-
Karabegović doo Bihać	15	5	1
Veterinarska stanica Ključ	17	-	-
Imširević doo Ključ	54	-	-
Imširević doo Ključ PJ Sanski Most	124	-	-
Kosa Pavlović Vukosavlje	6	-	-
Veterinarska stanica Bosanski Petrovac	12	-	3
Veterinarska stanica Bosanska Krupa	8	-	-
Bešić doo Bosanska Krupa	164	26	-
Vetprom doo Bos. Krupa	47	-	-
Vetprom doo PJ Cazin	27	6	-
Amel Aldžić doo Bužim	46	55	1
Veterinarska stanica Velika Kladuša	4	-	-
E.S-vet doo Velika Kladuša	3	6	-
Veterinarska stanica Bugojno	6	-	-
Poljovet doo Gradačac	6	-	-
Dr. Vets 4 Pets doo Travnik	4	-	1
Mumu vet doo Tešanj	5	3	-
Vetteam doo Gračanica	60	1	-
Zenivet doo Zenica	1	-	-
Semen doo Gradačac	25	-	-
Terravet doo Gradačac	102	11	1

Fadžis doo Odžak	15	12	4
Majić doo Orašje	124	5	-
Jasmin doo Orašje	93	-	-
Uni-vet doo Tešanj	2	-	-
	1.613	301	21
UKUPNO	1.935 uzorka		

5. Grafikon Učešće vrsta životinja u ukupnom broju uzoraka

6. Grafikon odnos broja uzoraka iz USK-a i ostalih kantona

ZAKLJUČAK

Prezentirani podaci predstavljaju finalni izvještaj za urađene analize u 2023. godini Laboratorijama Odjela za epizootologiju i zarazne bolesti Veterinarskog zavoda Bihać, te se nadamo da ćemo ovakav obim posla zadržati u sljedećoj godini.

Naime, ukoliko bi finansijska i organizaciona potpora bila na odgovarajućem nivou u smislu ostvarivanja zacrtanih ciljeva, rezultati našeg rada bi na jedinstven i do sada ne primjenjen način omogućili ustanovljavanje statusa zdravlja cijelokupne populacije domaćih životinja na USK-u i šire, a samim tim mogli bi se poduzeti konkretni rezultati u zaustavljanju i širenju bolesti, kako kod životinja tako i kod ljudi.

Uvođenjem funkcionalnog sistema praćenja kretanja zaraznih bolesti, preventivnog rada, to jest dijagnostičkim ispitivanjem koje bi se moglo planski provoditi spriječili bismo ne samo pojavu zaraznih bolesti u svrhu zaštite zdravlja stoke i prvenstveno ljudi, nego bismo izbjegli ogromne **ekonomske štete** koje su rezultat pojave bilo koje zarazne bolesti.

Ovakvim sistemom koji bi omogućio plansko i preventivno djelovanje postićemo da zaštitimo i ljudsko zdravlje kroz konzumiranje **zdravstveno** ispravne hrane animalnog porijekla.

Nadležne institucije Kantona, Federacije pa čak i Općina koje su korisnici naših usluga (poljoprivredni proizvođači) trebali bi pokazati dovoljno dobre volje i sluha da se razvoj ovog laboratorija i kompletnog Veterinarskog zavoda Bihać pomogne u svojim razvojnim planovima.

Na kraju krajeva to je i naša obaveza prema svim stanovnicima ovoga Kantona i šireg područja, čija je razvojna strategija u poljoprivredi, naročito u stočarstvu i razvoju turizma.

VII - FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU

U 2023.godini JU „Veterinarski zavod“ Bihać se financirao uglavnom iz vlastitih prihoda.

VII – 1 PRIHODI

a/ Vlastitiprihodi:

U strukturu vlastitih prihoda za 2023.godinu, ulaze sredstva od usluga rada Odjela s pripadajućim laboratorijama JU „Veterinarski zavod „ Bihać.

J.U “Veterinarski zavod” Bihać je u 2023.godini ostvario ukupan promet u iznosu od **1.911.454,74KM**, od čega je **1.633.722,00KM** čista realizacija Zavoda, dok je obračunato i uplaćeno PDV-a (poreza na dodanu vrijednost) u iznosu od **277.732,74KM**.

Tabela 12: Ukupni promet Veterinarskog zavoda Bihać za 2021, 2022 i 2023 godinu:

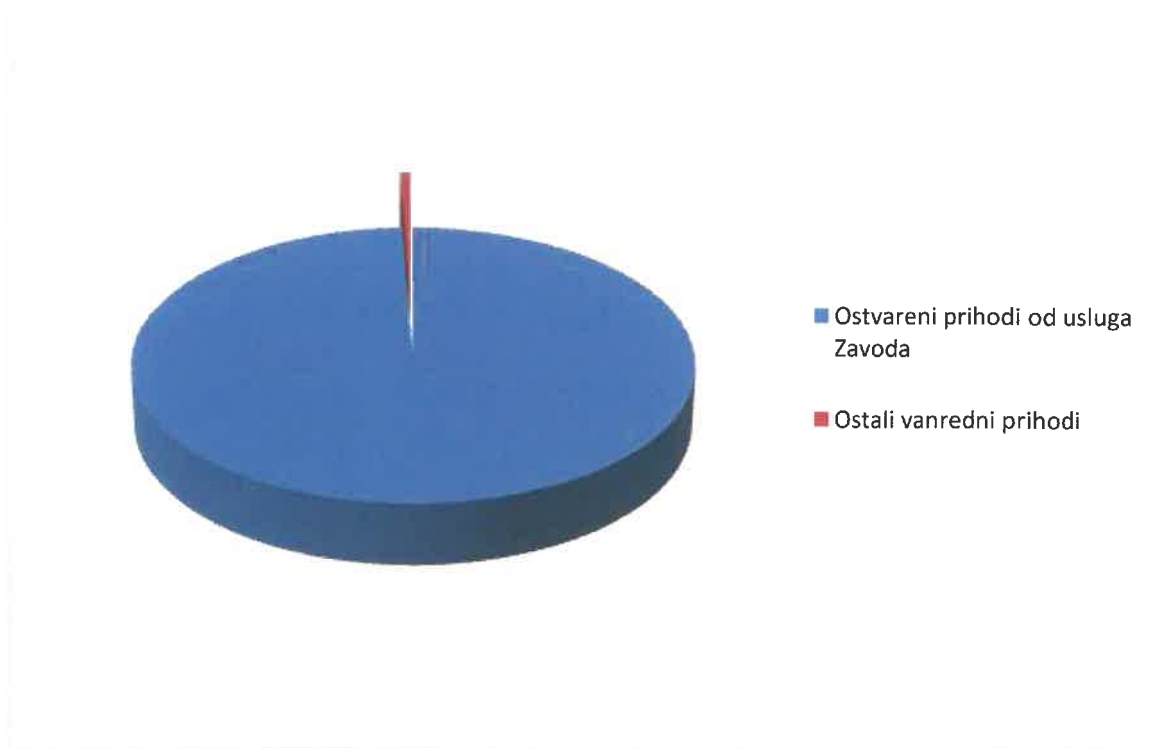
	Čista realizacija/KM	Iznos PDV-a /KM	Ukupan vlastiti promet /budžet/ vanredni prihodi/KM
2021.	1.484.914,58KM	252.435,47KM	1.737.350,05KM Ostali vanredni prihodi 286.598,63,63KM
Sveukupan promet u 2021.godini			2.023.948,68KM
2022.	1.547.219,17KM	262.989,08KM	1.810.208,25KM Ostali vanredni prihodi 225.162,19KM
Sveukupan promet u 2022.godini			2.035.370,44KM
2023	1.633.722,00KM	277.732,74KM	1.911.454,74KM Ostali vanredni prihodi 323.547,86KM
Sveukupan promet u 2023.godini			2.235.002,60KM

b/ Ostali vanredni prihodi:

U strukturu vanrednih prihoda ulaze grant Vlade USK-a, refundacije naknade za porodiljna bolovanja , refundacije bolovanja preko 42 dana kao i razna preknjižavanja.

Tabela br.13: Ukupni i ostali vanredni prihodi u 2023. godini.

Konto	Vrsta prihoda	Ukupni prihodi
621	Ostvareni prihodi od usluga Zavoda	1.633.722,00KM
655, 659, 661,670,679, 691	Ostali vanredni prihodi	323.547,86KM
	Ostvaren sveukupan prihod za 2023.godinu	1.957.269,86KM

Grafikon br.7 Prikaz sveukupnih prihoda u 2023. godini

Napomena: Iz grafikona br.5 se vidi da je JU "Veterinarski zavod" Bihać radom u svojim laboratorijama – uslugama, ostvario prihode koji nisu beznačajni ako se zna kakva je općenito situacija tržišta.

Posebno je bitno naglasiti da sva ta sredstva do početka rada ovog Zavoda su se odlijevala u druge kantone i punile njihove budžete svake godine.

Evidentno je da se općenito smanjuje stočni fond kao i zatvaranje manjih farmi i obrta što u konačnici se manifestuje i na rad veterinarskog zavoda.

JU "Veterinarski zavod" Bihać nastoji svojom kompetentnošću zadržati dostignuti nivo unaprijeđenja metoda i osoblja uz velika ulaganja u isto.

Kod vlastitih prihoda, koji se direktno fakturišu za urađene poslove/analize našim poslovnim partnerima između ostalog, projekti s viših nivoa vlasti, veterinarske stanice, mljekarske industrije, mesne industrije i ostali subjekti u poslovanju s hranom i životinjama, naplata je sada cca 50%, za razliku od prethodnih godina gdje je procenat bio i do 80%, a što danas vidno utiče na poslovanje Zavoda.

Zbog otežane naplate prinuđeni smo koristiti revolving kredite od komercijalnih banaka koji su neophodni za nesmetano poslovanje Zavoda, a ista se koriste prvenstveno za plaćanje PDV-a i prioritetnih dobavljača kako domaćih tako i iz EU.

Sa svim našim kupcima koji prelaze zakonske rokove plaćanja usluga je upoznata uprava Ustanove, i u vezi s tim poduzeli smo određene korake u okvirima zakona, tj. bili smo prinuđeni pokrenuti parnične postupke kako bismo zaštitili Ustanovu. U 2023. godini su pokrenuti parnični postupci protiv onih komitenata koji nisu u zakonskom roku izvršili svoje obaveze i to nam stvara dodatne rashode, koji kompliciraju finansijsko poslovanje u tom smislu, potraživanja od kupaca se nalaze na papiru ali mi od njih u stvarnosti nemamo koristi. Sudski sporovi se provlače 2-3 godine i najčešće se dođe do toga da se dug mora otpisati, te i tako stvaramo dodatne troškove za ustanovu.

Takođe je bitno napomenuti da su mnoge firme koje su sa nama radile dugi niz godina otkazale suradnju kao posljedica pandemije COVID-19 i recesije koja je nastupila kao posljedica pandemije (mnogi obrtnici su zatvorili svoje obrte i firme) kao i otvaranje Veterinarskog zavoda Livno gdje smo izgubili veliki broj komitenata. Poznato je da smo od samog početka rada Veterinarskog zavoda Bihać najviše radili sa firmama iz Hercegovačkih kantona ali početkom rada veterinarskog zavoda Livno sve te firme su prešle raditi analize svojih proizvoda u zavod Livno.

VII – 2 RASHODI

Tabela br.14 Ukupni rashodi i prihodi u 2023.god.te ostvareni poslovni rezultat za 2023.godinu.

Ukupni rashodi / troškovi poslovanja za 2023.god.	Ukupni prihodi za 2023.god.	Razlika / poslovni rezultat
2.084.057,28KM	1.957.269,86KM	-126.787,42KM

U realizovanim troškovima poslovanja najveće odbitne stavke za 2023. godinu su plaće, doprinosi i porezi za zaposlene te ostale naknade zaposlenih, održavanje standarda, amortizacija,

nabavka određene laboratorijske opreme, laboratorijskog repromaterijala, kao i ostale nabavke sitnog inventara za tekuće održavanje zavoda u 2023.godini.

Bitno je napomenuti da su tržišne cijene repromaterijala porasle u prosjeku više od 30%, kao i usluge održavanja osnovnih sredstava gdje najviše sredstava odlazi na redovne servise postojeće opreme, a kako bi ista bila u funkciji akreditacije i sigurnosti rezultata rada, zatim učešće u proficiency tests (Engleska, Amerika, Njemačka, Austrija, Francuska i Hrvatska), međulaboratorijska ispitivanja, validacija metoda, kalibracije aparata i ostalo. Ostali troškovi poslovanja su u okvirima stvarne potrošnje, ako ne i manji, koji su neminovni i proizlaze iz obima i procesa rada, te su podudarni sa brojem odrađenih analiza i pređenih kilometara na nivou F BiH i šire.

Takođe, veoma bitno je napomenuti da JU Veterinarski zavod nije, niti može podići svoje cijene usluga iz razloga što se na terenu otvara sve više LABORATORIJA čija validnost rada je upitna a samim tim oni nude niže cijene I mnogi klijenti prelaze kod njih da rade svoje analize. Shodno tome JU Vetrinarski zavod izgubila je mnoge klijente kako iz hercegovačkog kantona tako i kantona Sarajevo.

Mišljenja smo da smo u izvještajnoj godini 2023. vodili računa o svim troškovima dok na neke nismo mogli uticati. Dobiveni poslovni rezultat je činjenica gore pomenutog problema gdje svakodnevno se firme zatvaraju a troškovi rastu. Shodno gore iznešenom i dalje ćemo raditi na uštedama gdje god je to moguće i realno korigirati troškove, ali ne na uštrb kvaliteta usluge rada Zavoda, ponajviše zbog činjenice da mi podliježemo raznim kontrolama, kako u smislu načina kontrole, tako i nivoa koji provode iste, pa ćemo nabrojati one koje smo prošli u 2023 god. i to sa velikim uspjehom:

- Ured za veterinarstvo BiH
- Federalno ministarstvo poljoprivrede vodoprivrede i šumarstva
- Agencija za sigurnost hrane BiH
- Institut za akreditaciju BiH – BATA

Tabela 15. Rashodi u 2023.godini.

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POSLOVANJU JU VETERINARSKI ZAVOD ZA PERIOD 01.01. - 31.12.2023. GODINE

KONTO	OSTVARENI PRIHODI 01.01. - 31.12.2023. GODINE	
621	Prihodi od prodaje usluga na domaćem tržištu	1.633.722,00KM
655	Prihodi od Vlade USK- GRANT	300.000,00KM
659,	Prihodi od refundacije porodiljnog bolovanja, bolovanje preko 42 dana	22.783,98 KM
661,679, 691	Prihodi od ispravke iz ranijih godina , prihoda od kamata, te ostali nepomenuti prihodi po raznim osnovama	763,88 KM
	Ukupno ostvareni prihodi zavoda od 01.01. - 31.12.2023. godine	1.957.269,86KM

KONTO	TROŠKOVI POSLOVANJA PERIODA 01.01. - 31.12.2023. GODINE	
511	Utrošene sirovine i materijal za izradu učinaka	175.584,49 KM
511	Utrošene kancelarijski materijal	20.503,75 KM
511	UTROŠENE SIROVINE I MATERIJAL	196.088,24KM
512	Utrošena električna energija	8.541,61 KM
512	Utrošeni plin i para	776,85 KM
512	Utrošeni mazut i ulje za loženje	9.017,15 KM
512	Utrošeno dizel gorivo - teretna vozila	21.910,57 KM
512	Utrošeno dizel gorivo - putnička vozila	6.431,51 KM
512	TROŠKOVI ENERGIJE I GORIVA	46.677,69KM
514	Otpis sitnog inventara, ambalaže i auto guma	1.914,53KM
511-514	UKUPNOTROŠKOVI MATERIJALA I ENERGIJE	244.680,46KM
520	Troškovi neto plaća zaposlenika	746.276,58 KM
520	Troškovi doprinosa iz plaća	364.938,07 KM
520	Troškovi doprinosa na plaće	123.608,05 KM
520	Troškovi poreza na dohodak	65.421,79 KM
520	TROŠKOVI PLAĆA SA DOPRINOSIMA I POREZIMA	1.300.244,49 KM
523	Dnevnice za službena putovanja u zemlji	6.728,50 KM
523	Dnevnice za službena putovanja u inostranstvu i ostali troškovi	2.559,29 KM
523	Troškovi noćenja	1.078,53KM
523	TROŠKOVI SLUŽBENIH PUTOVANJA ZAPOSLENIH	10.366,32KM
524	Topli obrok	70.133,60 KM
524	Isplata regresa	19.623,00 KM
524	Troškovi u slučaju smrti	2.554,00KM
524	Naknade za stručno usavršavanje i osposobljavanje	1.878,63 KM
524	TROŠKOVI OSTALIH PRIMANJA I NAKNADA	94.189,23KM
520-524	Ukupno plaće i ostala materijalna primanja zaposlenih do 31.12.2019.g.	1.404.800,04 KM
527	Troškovi naknada upravnom odboru	1.595,49KM
527	Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	1.595,49KM
531	Transportne usluge u cestovnom prometu	886,75KM
531	Troškovi renta cara	390,01KM
531	TROŠKOVI TRANSPORTNIH USLUGA	1.276,76KM
532	Troškovi tekućeg održavanja	7.028,83 KM
532	Troškovi održavanja opreme – aparata/auta	38.205,54KM
532	Troškovi održavanja softvera, instalacije računarske mreže i održavanja	4.920,42KM
532	Servis računara, reinstaliranja operativnog sistema	1.060,00KM
532	UKUPNO TROŠKOVI USLUGA TEKUĆEG ODRŽAVANJA	51.214,79KM
535	Troškovi reklame sponzorstva i oglašavanja u novinama	3.056,25 KM
539	Troškovi za video nadzor	272,50KM

532- 539	Ukupno troš. trans. usluga, usluga tekućeg održ., rekl.sponzorstva	54.543,54KM
540	Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava	485,60 KM
540	Troškovi amortizacije građevinskih objekata	9.379,01 KM
540	Troškovi amortizacije postrojenja i opreme	56.452,08KM
540	Troškovi amortizacije kancelarijskog namještaja	1.058,54 KM
540	Troškovi amortizacije transportnih sredstava	13.526,25 KM
540	TROŠKOVI AMORTIZACIJE	80.901,48KM
550	Troškovi zdravstvenih usluga	66.567,41 KM
550	Troškovi komunalnih usluga	3.881,80 KM
550	Troškovi zbrinjavanja infektivnog otpada	7.919,83 KM
550	Troškovi računovodstvenih usluga	8.400,00 KM
550	Troškovi revizorskih usluga	2.500,00 KM
550	Troškovi pregleda finansijskih izvještaja FIA	120,00 KM
550	Troškovi obezbjeđenja zavoda	1.800,00KM
550	Usluge čišćenja prostorija il dezinfekcija	9.671,38KM
550	Troškovi advokatskih usluga	1.571,89KM
550	Troškovi notarskih usluga	1.093,94KM
550	Troškovi vještačenja i građevinskih nadzora	697,05KM
550	Troškovi neproizv.usluga –sistem šihterice	3.926,75KM
550	Troškovi Bate- akreditacijske kuće države BiH	6.600,00KM
550	UKUPNI TROŠKOVI NEPROIZVODNIH USLUGA	114.750,05KM
551	Troškovi reprezentacije	3.099,55KM
551	Troškovi za poklone date za reprezentaciju	261,90KM
551	UKUPNI TROŠKOVI REPREZENTACIJE	3.361,45KM
552	Troškovi osiguranja imovine	4.088,20 KM
552	Troškovi premije osiguranja zaposlenih od nesreća	2.469,00KM
552	UKUPNI TROŠKOVI PREMIJE OSIGURANJA	6.557,20 KM
553	Troškovi platnog prometa u zemlji i druge bankarske usluge	8.093,18 KM
554	Troškovi poštanskih usluga	7.488,39 KM
554	Troškovi fiksne telefonije	1.467,64 KM
554	Troškovi mobilne telefonije	12.433,44 KM
554	Troškovi interneta	1.334,70 KM
554	UKUPNI TROŠKOVI TELEFONSKIH I TELEKOMUNIKACIJSKIH USLUGA	22.724,17 KM
555	Troškovi posebne naknade za zaštitu od nesreća	3.732,22 KM
555	Troškovi posebnih naknada za vode	3.732,22 KM
555	Troškovi naknada za šume	1.370,09KM
555	Troškovi za korištenje javnih puteva	949,01KM
555	Troškovi naknada za ateste, preglede uređaja i sl.	20.284,24 KM
555	Troškovi administrativne takse/sudske takse/	319,00 KM
555	Troškovi špeditorskih usluga	326,64KM
555	Troškovi komunalnih naknada	3.294,00KM

555	TROŠKOVI POREZA, NAKNADA, TAKSI I OSTALIH DADŽBINA	34.007,42KM
556	Troškovi članarine strukovnim udruženjima, asocijacijama i komorama	480,00 KM
559	Troškovi oglasa u štampi i drugim medijima	1.335,89 KM
559	Troškovi pretplate na službena glasila stručne publikacije	1.056,25 KM
559	Troškovi stručne pomoći odlaganja i sređivanja arhive	4.200,00KM
559	Troškovi datih donacija	1.700,00 KM
559	UKUPNI OSTALI NEMATERIJALNI TROŠKOVI	8.292,14 KM
	Ukupno troškovi neproizvodnih usluga	197.785,61KM
561	Ukupni rashodi kamata	16.126,99KM
579	Troškovi sudskih sporovai i ostali rashodi – sudske takse	85.219,361KM
	Ukupno rashodi kamata, sudskih sporova, sudskih troškova i sudskih taksi	101.346,60KM
	UKUPNO TROŠKOVI POSLOVANJA ZAVODA ZA PERIOD 01.01. - 31.12.2023. GODINE	2.084.057,28KM
	OSTVARENI REZULTAT ZAVODA ZA PERIOD 01.01. - 31.12.2023. GODINE	
	Ukupno ostvareni prihodi zavoda	1.957.269,86KM
	Ukupno troškovi poslovanja zavoda	2.084.057,28 KM
	DOBIT ZA PERIOD 01.01. - 31.12.2023. GODINE	-126.787,42KM

Potraživanja od kupaca na dan 31.12.2023. godine iznose **1.050.647,51 KM**.

Napomena: potraživanja od kupaca se odnose prvenstveno za urađene analize serologije (**projekat Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva**) zatim na mljekarske industrije, veterinarske stanice kao i ostali kupci koji neredovno izmiruju svoje obaveze prema veterinarskom zavodu, te među istim ima i utuženih dužnika a sve u cilju zaštite Ustanove.

Dugovanja prema dobavljačima u zemlji na dan 31.12.2023. godine iznose 260.949,88KM, dok dugovanja prema INO dobavljačima iznose 73.431,60 KM te ukupan dug prema dobavljačima iznosi **334.381,48KM**.

Napomena: Važno je napomenuti da se dugovanja Ustanove prema dobavljačima uredno izmiruju u mogućnostima koje su nam dostupne u datim trenutcima, te da navedeni iznos dugovanja proistekao je iz razloga što na vrijeme nismo u mogućnosti naplatiti potraživanja što se vidi iz spiska kupaca, s tim da smo u kontaktu sa našim dobavljačima koji razumiju naše probleme tako da po tom pitanju nismo imali neki veći zastoj nabavke robe(kemikalija i reagenasa) neophodnih za nesmetan rad Veterinarskog zavoda.

Obaveze prema uposlenima na ime plate i doprinosa na platu i iz plate kao i toplog obroka na dan 31.12.2022. godine iznosile su **114.321,81, KM** (plata i topli za 12/2022 isplaćeni su u januaru 2024. godine) kao i regres za 2023 godinu u iznosu **19.623,00KM**.

Obaveze na ime PDV-a na dan 31.12.2023. godine iznosile su **93.857,43 KM** (plaćene u januaru 2024.god.)

VII - 3 BILANS STANJA SA UPOREDNIM POKAZATELJIMA ZA PRETHODNE GODINE

I Bilans active sastoji se iz stalnih sredstava

Stalna sredstva ukupno:	
	2023.god.=516.202,62KM

- Od toga građevinski objekti

Građevinsko zemljište	2023.god.=203.569,00KM
Građevina- zgrada	2023.god.=312.633,62KM

- Postrojenja i oprema

Postrojenja i oprema	2023.god.=1.153.542,97KM
-----------------------------	--------------------------

- Građevinski objekt čine upravna zgrada – zgrada Zavoda

Od opreme Zavod posjeduje aparate za sirovo mlijeko, laboratorijska oprema za laboratorij serologije, mikrobiologije, hemije, peradarstva, rezidua, laboratorije za bolesti mliječne žlijezde, zatim 4 automobila, od toga (3) vozila za teren i jedno službeno vozilo, zatim kompjuterska oprema i kancelarijski namještaj za potrebe zavoda.

II Tekuća sredstva

Potraživanja od kupaca	2021.god.= 955.260,86KM
	2022.god.=528.341,15KM
	2023.god.=1.050.647,51KM

Stanje žiro računa na dan 31.12. 2021, 2022, 2023 god. i blagajne

Ukupna aktiva	2021.god.= 38.521,65KM
	2022.god.=399.143,93KM
	2023.god.= -17.417,75KM

Bilans stanja pasive

I Kapital

Upisani osnovni kapital sudski	2021.god.=499.160,00KM
	2022.god.=499.160,00KM
	2023.god.=499.160,00KM
Ostale rezerve	2021.god.=11.621,00KM
	2022.god.=11.621,00KM
	2023.god.=11.621,00KM
Akumulirana zadržana dobit	2021.god.=682.438,71KM
	2022.god.=414.000,51KM
	2023.god.=177.010,24KM

Akumulirana zadržana dobit se odnosi na ostvarenu neto dobit za period 2006 – 2023.godina.

II Dugoročne i kratkoročne obaveze po kreditima

2021 god	240.000,00KM
2022 god	240.000,00KM
2023 god	240.000,00KM

Ovi plasmani i obaveze odnose se na kratkoročne kredite iz ranijih perioda koji su i dalje zadržani zbog nesmetanog poslovanja Zavoda.

III Kratkoročne obaveze za poslovanje

Obaveze prema dobavljačima	2021.god.=160.936,32KM
	2022.god.=172.895,82KM
	2023.god.= 334.381,48KM.

Obaveze za izlazni PDV	2021.god.= 81.120,00 KM
	2022.god.= 90.682,03 KM
	2023.god.= 93.857,43 KM

Bilans uspjeha

I	Ostvareni prihodi	2021.god.=1.771.513,00KM
		2022.god.= 1.772.381,36KM
		2023.god.= 1.957.269,86KM

II	Troškovi poslovanja	2021.god.=1.767.674,00KM
		2022.god.= 1.769.631,72 KM
		2023.god.= 2.084.057,28 KM

III	Ostvarena bruto dobit	2021.god. =3.838,76KM
		2022.god .=-2.749,64KM
		2023.god .=-126.787,42KM

VIII – OCJENA STANJA I POSTIGNUTIH REZULTATA

- KOMENTAR NA IZVRŠENJE PLANA AKTIVNOSTI I POSLOVNI REZULTAT

S aspekta ocjene uspješnosti poslovanja J.U "Veterinarski zavod" Bihać pokazatelji su slijedeći:

Tabela br.16.

GODINA	ČISTA REALIZACIJA	DOBIT - NETO
2021.	1.494.914,58KM	2021.god. =3.838,76KM
2022.	1.547.219,17KM	2022.god .=-2.749,64KM
2023.	1.633.722,00KM	2023.god .=-126.787,42KM

Iz naprijed navedenog vidljivo je da JU "Veterinarski zavod" Bihać u 2023.godini poslovao sa negativnim poslovnim rezultatom.

Naime, vidno je smanjen broj komitenata koji prestaju sa radom te iz raznih razloga zatvaraju firme ili se dešava da ostave dug na jednoj firmi i preregistriraju se na drugu, što sve zbirno utiče na poslovanje Zavoda.

Prinučeni smo prelaziti terena i do 900 km na dan zbog uzoraka. Pošto se Zavod finansira isključivo samostalno, te da smo nakon niza godina ostvarili pozitivne utiske na terenu naše kolege su skoro pa 24 sata na terenu po cijeloj Federaciji BiH. Iz razloga zadovoljnog kupca naših usluga, također rad u laboratorijama svakodnevno usavršavamo, prateći zakonom regulirane propise.

Planirani prihodi za 2023. godinu su relativno ispunjeni, uz veliki trud, odricanje i zalaganje kako svih uposlenih tako i direktora ustanove gdje prije svega mislim na radno vrijeme koje

traje 24 sata, odlazak po uzorke po čitavoj Federaciji BiH, bez obzira na radno vrijeme i vremenske uslove. Od 2005.-2011.god. ova Ustanova je bila prisutna što se tiče nekih vrsta analiza samo na USK, sada čitava Federacija BiH odnosno svi kantoni tj. njihovi proizvođači animalnih proizvoda su naši poslovni partneri pa čak poneke firme iz Republike Srpske.

Što se tiče troškova zavoda, evidentna su povećanja svih troškova kako usluga tako i repromaterijala.

Povećanjem cijena goriva automatski su otišle cijene repromaterijala kao i usluge naših podugovarača u prosjeku do 30% koji rade određene analize za nas kako bi veterinarski zavod mogao zadržati određene komitente koji ponekad imaju potrebu za većim analizama.

Što se tiče servisa, popravki naših aparata kao i validacije, kalibracije i ostalih umjeravanja znatno je došlo do povećanja tih usluga na koje jednostavno ne možemo uticati.

Kratak pregled ostvarene realiacije po laboratorijama J.U „ Veterinarskog zavoda „ Bihać za 2023 godinu:

Laboratorija za mikrobiološka ispitivanja-----	187.566,00KM
Laboratorij za zarazne bolesti-----	587.063,00KM
Laboratorija za sirovo mlijeko-----	637.916,00KM
Laboratorija za peradarstvo-----	13.304,00KM
Laboratorija za rezidue-----	176.511,00KM
Laboratorija za fizikalno- hemijska ispitivanja--	22.887,00KM
Laboratorija za bolest mliječne žlijezde-----	8.475,00KM
UKUPNO:-----	1.633.722,00KM

Analizirajući svaku laboratoriju posebno u odnosu na 2022 godinu, može se reći da su neke laboratorije ostvarile veće prihode u 2023 godini , dok je kod nekih evidentan pad prihoda.

Bez obzira što nije bilo intezivnih dostavljanja uzoraka od strane inspeksijskih kontrola ili pojačanih kontrola i dalje smo mišljenja da će doći vrijeme kada će sve laboratorije raditi u punom kapacitetu i učestvovati u ukupnom prometu Zavoda.

JU"Veterinarski zavod" Bihać je kao dominantno samofinansirajuća institucija suočena i sa problemom naplate potraživanja za izvršene usluge i poslove. Analizom stanja utvrđen je trend otežane naplate.

S druge strane, obaveze JU" Veterinarskog zavoda,, Bihać prema dobavljačima se uz velike napore nastoje ispoštovati, što ovu ustanovu dovodi u sam vrh ispravne i kvalitetne poslovne politike menadžmenta. Zatečeni način očuvanja kredibiliteta i poslovnosti Veterinarskog zavoda, a u cilju prevazilaženja navedenih problema, jeste korištenje revolving kredita.

Takođe je bitno istaći kako je održivost Zavoda veoma skupa i zahtjevna iz razloga redovnog godišnjeg održavanja akreditacije i ostalih kontrola kojima je Zavod podložan u svom radu.

IX PROGRAMSKA ORJENTACIJA

- Završni dio

Shodno svemu navedenom, a rezimirajući postojeće stanje kroz izvještaj o radu J.U. „Veterinarski zavod“ Bihać za 2023.godinu važno je istaknuti činjenice:

- Izražavamo nezadovoljstvo ostvarenim rezultatima u 2023. godini , jer ova institucija , udovoljavajući visokim standardima EU, nije ispoštovala svoj plan i program koji smo sebi zadali za navedenu godinu. U programu rada je bilo je navedeno da ćemo nastojati zadržati nivo poslovanja iz prethodne godine 2022. što nismo ostvarili i financijski i porastom broja korisnika naših usluga a osnovni razlog je bio pojava pandemije bolesti COVID 19. Unatoč jako teškoj i nestabilnoj ekonomskoj situaciji u BiH i globalno krizi, cilj nam je bio održati rejting najboljeg zavoda kad su u pitanju održavanja EU standarda što smo i dokazali uspješnim prolaskom ocjenjivačkih tijela BATA-e i HAA, kao i proširenja broja akreditiranih metoda koje obavljamo u zavodu.
- Kao dijagnostička i znanstvena ustanova koja je međunarodno akreditirana i certificirana, izražena je potreba konstantnog financijskog ulaganja u opremu i ljude, ali i kao ustanova koja se financira iz vlastitih sredstava težište stavljamo na razvoj metoda koje su nam ekonomski rentabilne.
- Nezaobilazna činjenica je da su neki Državni i Federalni zakoni i pravilnici direktno utjecali na smanjenje broja uzoraka to jest obima posla u našoj ustanovi , što je u koliziji sa stanjem koje imamo u oblasti stočarstva , prehrambenoj industriji a poglavito uvozu prehrambenih artikala i njihovoj kontroli zdravstvene i higijenske ispravnosti te njihove deklarirane kvalitete. Smatramo da je posao koji mi obavljamo u Veterinarskom zavodu direktno vezan za zdravlje ljudi i samim tim trebali bi biti oslobođeni plaćanja PDV kao ustanove tipa Zavoda za javno zdravstvo koji nisu obveznici PDV te nas stavlja , u pogledu cijene usluga, u neravnopravan položaj na tržištu.
- Moram naglasiti činjenicu da Zavod, kao ustanova od javnog značaja za USK-a i cijelokupnu Federaciju BiH zaslužuje veću pomoć i pažnju, koja je djelimično ispoštovana od strane Vlade USK-a, zbog činjenica da svojim radom osiguravamo kontinuitet u očuvanju zdravlja kako životinja tako i ljudi te spriječavanja neželjenih epidemijskih i pandemijskih incidenata. U smislu iznesenog , J.U. „Veterinarski zavod“ Bihać je precizno determinirao zadatke sa svrhom realizacije sljedećih ciljeva:
 1. Proširenje obima rada kroz implementirane EU metode,
 2. Kadrovsko usavršavanje osoblja zbog novih dijagnostičkih zahtjeva,
 3. Nabavka nove opreme koja prati suvremenu dijagnostiku,

IX-1 ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

J.U. „Veterinarski zavod“ Bihać pored navedenog , ima dodatni značaj i obavezu koja proizilazi iz sljedećeg:

- Razvoj poljoprivrede, poglavito stočarstva je jedan od najbitnijih strateških ciljeva Vlade USK-a i Vlade F BiH,
- Mljekarska proizvodnja na USK-a i F BiH je jedan od temelja razvoja kako sela tako i grada, jedna od komparativnih prednosti našeg Kantona i Federacije što i pokazuje dozvola za izvoz mlijeka u zemlje EU gdje je Zavod imao ogromne zasluge,

- Dozvola za izvoz pilećeg mesa u zemlje EU je veliki podstrek za razvoj poljoprivredne proizvodnje i naše učešće u tome je veliko i spremno smo dočekali to uvođenjem i akreditiranjem metoda za kontrolu cjelokupne peradarske proizvodnje,
- Također izvoz ovakvih proizvoda podliježe kontroli i nezamisliv je bez potvrde akreditirane laboratorije,
- Udaljenost svih drugih laboratorija u našoj zemlji otežavalo je poslovanje subjekata iz našeg Kantona, ali veterinarski zavod je svojim radom ne samo olakšao njihovo poslovanje nego im omogućio ekonomske uštede skraćanjem vremena dobijanja izvještaja o izvršenim analizama i izbjegavanjem troškova slanja istih na druge lokacije.

Konstantnim ulaganjem u znanje i opremu Veterinarski zavod nastoji ostati prvenstveno ustanova koja služi kao kvalitetan servis poljoprivrednim proizvođačima, subjektima u poslovanju sa hranom ali i kao kvalitetan servis i garant zdravstveno kontrolirane situacije u ovom području Vladi USK-a, Vladi FBiH kao i državnim ustanovama Ured za Veterinarstvo i Agencija za sigurnost hrane.

S obzirom na istaknuti značaj i ulogu koju treba i izvršava J.U. „Veterinarski zavod“ Bihać, potrebno je konstantno ulagati nove napore i financijska sredstva da bi Zavod izrastao u referentnu instituciju, ovlaštenu instituciju i postao jedan od najbitnijih faktora razvoja poljoprivrede i stočarstva, prerađivačke industrije kako u našem Kantonu tako i za područje Federacije BiH, te pouzdan i poticajan servis proizvođačima i trgovcima u ovoj oblasti.

Da bi se sve ovo ostvarilo potreban je konzistentan i predan rad, što mi do sada i uspjevamo jer iza nas, nedvojbeno ostaju rezultati koji su vidljivi i mjerljivi. Ali ovaj posao zahtijeva multidisciplinarnost, to jest suradnju sviju, institucija i vlade kao i samih proizvođača i prerađivača.

Ovakav pristup će osigurati da naše aktivnosti postanu preteča sistemskih aktivnosti sa korespondentnim rezultatima koji će imati direktan utjecaj na zdravlje životinja i ljudi, te očuvanja okoliša i kvalitete biodiverziteta u kojem živimo.

IX-2 ZAKLJUČAK

Na kraju nalazimo za shodno iz svega napisanog staviti akcent na sljedeće:

- Veći angažman svih institucija i pojedinaca u stavljanju proizvodnje i kontrole zdravlja i zdravstvene ispravnosti u jedinstven sistem;
- Insistirati na stvaranju sistema sljedivosti u kojem Veterinarski zavod mora biti zastupljen;
- Veći angažman ljudi koji su indirektno vezani za rad zavoda u ostvarivanju ciljeva koji su produktivni i opravdavaju postojanje ove institucije;
- Ispoštovati i primjenjivati sve postulate propisane zakonom kao i visoke zahtjeve EU standarda;
- U najvećoj mogućoj mjeri biti kvalitetan partner i oslonac našim poljoprivrednim proizvođačima kao i prerađivačima;

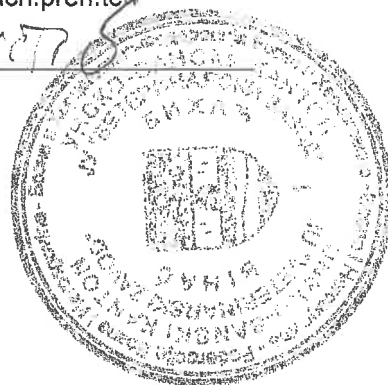
Na kraju moram uputiti zahvalnost i pohvale svim zaposlenicima u Veterinarskom zavodu što su redovno izvršavali svoje obaveze, tako da je sve funkcioniralo kako treba. Što je evidentno iz rezultata

rađa u 2023. godini, i zadovoljstva naših klijenata koji nisu uputili niti jedan prigovor ili reklamaciju u toku godine.

Također zahvaljujem svim klijentima koji su dali povjerenje zaposlenima u Veterinarskom zavodu Bihać da svojim radom i stručnosti stanu iza njihove proizvodnje, i s pravom mogu reći da smo opravdali njihovo povjerenje.

v.d.direktora

Edin Goretić, bach.preh.teh

Izveštaj izradio

mr.sci.Zlatko Jusufhodžić, dr.vet.med.

Zlatko Jusufhodžić